

New Lines Institute for strategy and policy

Raoul Wallenberg Centre for Human Rights

O analiză juridică independentă a încălcării de către Federația Rusă a Convenției privind genocidul în Ucraina și obligația de a preveni genocidul

Mai 2022

Rezumat

Acest raport¹ cuprinde o anchetă independentă menită să stabilească dacă Federația Rusă este responsabilă de încălcarea Convenției privind genocidul prin invazia sa în Ucraina și concluzionează că există:

1) motive rezonabile pentru a concluziona că Rusia este responsabilă pentru (i) incitarea directă și publică la genocid și (ii) un tipar de atrocități din care se poate deduce intenția de a distruge parțial grupul național ucrainean; și

2) un risc grav de genocid în Ucraina, care atrage cu sine obligația legală a tuturor statelor de a preveni genocidul.

I. Grupul protejat. Grupul național ucrainean este recunoscut pe plan intern, internațional și în mod expres de Rusia în relațiile formale interstatale și este astfel protejat în temeiul Convenției privind genocidul.

II. Incitare la genocid. În conformitate cu art. III lit. (c) din Convenția privind genocidul, incitarea directă și publică la comiterea genocidului este o infracțiune distinctă, indiferent dacă urmează sau nu genocidul.

III. Incitarea la genocid orchestrată de statul rus.

a) **Negarea existenței unei identități ucrainene.** Înalți oficiali ruși și comentatori din mass-media de stat au negat în mod repetat și public existența unei identități ucrainene distincte, sugerând că cei care se autoidentifică ca ucraineni amenință unitatea Rusiei sau sunt naziști și, prin urmare, merită să fie pedepsiți. Negarea existenței grupurilor protejate este un indicator specific al genocidului în conformitate cu ghidul Organizației Națiunilor Unite pentru evaluarea riscului de atrocități în masă.

b) **Acuzații în oglindă.** „Acuzația în oglindă” este o formă puternică, recurentă din

1 Raportul în engleză, la care se adaugă un Appendix și traduceri în franceză, germană, poloneză, rusă și ucraineană pot fi găsite la: <https://newlinesinstitute.org/an-independent-legal-analysis-of-the-russian-federations-breaches-of-the-genocide-convention-in-ukraine-and-the-duty-to-prevent/> (nota.tr. – C.A.).

punct de vedere istoric, de incitare la genocid. Un agresor acuză grupul vizat că a planificat sau a comis atrocități precum cele pe care vorbitorul le imaginează împotriva lor, definind victimele prezumate ca pe o amenințare existențială și făcând ca violența împotriva lor să pară defensivă și necesară. Președintele rus Vladimir Putin și oficialii ruși au făcut exact acest lucru, afirmând complet fals că Ucraina a comis un genocid sau a exterminat populația civilă din zonele controlate de separatiști susținuți de Rusia, ca pretext pentru invadarea Ucrainei.

c) **„Denazificare” și dezumanizare.** Oficialii ruși și mass-media de stat au invocat în mod repetat „denazificarea” ca fiind unul dintre principalele obiective ale invaziei și i-au descris în linii mari pe ucraineni ca fiind subumani („zombi”, „bestiali” sau „subordonați”), bolnavi sau contaminați („gunoi”, „mizerie”, „dezordine”) sau amenințări existențiale și simbolul răului („nazismul”, „tineretul hitlerist”, „al treilea Reich”). Această retorică este folosită pentru a descrie un segment substanțial sau o întreagă generație de ucraineni ca naziști și dușmani de moarte, făcându-i ținte legitime sau necesare pentru distrugere.

d) **Definirea ucrainenilor ca amenințare existențială.** În contextul rusesc, campania de incitare orchestrată de stat leagă fățiș invazia actuală de bătăliile existențiale ale Uniunii Sovietice cu Germania nazistă în cel de-al Doilea Război Mondial, amplificând impactul propagandei asupra publicului rus de a comite sau de a accepta atrocități în masă. Pe 5 aprilie 2022, Dmitri Medvedev, actual vicepreședinte al Consiliului de Securitate al Rusiei, a postat: „după ce s-a transformat în al Treilea Reich ... Ucraina va avea aceeași soartă ... ceea ce merită! Aceste activități nu pot fi finalizate instantaneu. Și nu vor fi decise doar pe câmpurile de luptă”. Cu o zi înainte de Ziua Victoriei, larg sărbătorită, marcând victoria sovietică asupra Germaniei naziste, președintele Putin a trimis o Telegramă separatiștilor susținuți de Rusia, susținând că rușii luptă „pentru eliberarea pământului lor natal de mizeria nazist”, promițând că „victoria va fi a noastră, ca în 1945”. Biserica Ortodoxă Rusă a întărit public această paralelă istorică și a laudat lupta Rusiei împotriva naziștilor.

e) **Condiționarea publicului rus de a comite sau de a accepta atrocități.** Autoritățile Federației Ruse au negat atrocitățile comise de forțele lor armate și au recompensat soldații suspectați de crime în masă în Ucraina, permițând soldaților să comită, iar publicului rus să accepte, alte atrocități. Autoritățile sunt capabile să incite direct publicul prin transmiterea și amplificarea propagandei lor printr-un cadru media controlat și prin cenzură extremă în jurul războiului. Promotorii propagandei de incitare sunt toți personalități politice, religioase și din mass-media de stat extrem de influente, inclusiv președintele Putin. Există tot mai multe dovezi că soldații ruși au internalizat mesajele și răspund campaniei de propagandă de stat repetând conținutului acesteia în timp ce comit atrocități. Printre declarațiile soldaților raportate se numără: amenințări cu violarea „oricărei curve naziste”, „vânătoarea naziștilor”, „vă vom elibera de naziști”, „suntem aici pentru a vă curăța de murdărie” (după o execuție publică), printre altele.

IV. Intenționalitatea genocidului. Ceea ce deosebește genocidul de alte crime internaționale este „intenția de a distruge, în întregime sau parțial, [un grup protejat], ca atare”. Această intenție poate fi atribuită unui stat dovedind existența unui plan general (dedusă din declarații, documente sau politici oficiale) sau poate fi dedusă dintr-un tipar sistematic de atrocități care vizează grupul protejat. Cele cinci acte de genocid – uciderea,

vătămarea gravă, provocarea deliberată a unor condiții de viață distructive din punct de vedere fizic, impunerea unor măsuri de prevenire a nașterii și transferul forțat al copiilor într-un alt grup – pot indica, de asemenea, intenția de genocid atunci când sunt privite în totalitatea lor.

a) **Un plan Genocidar.** Un „plan general” de distrugere parțială a grupului național ucrainean poate fi demonstrat de incitarea la genocid care a condus invazia actuală sau de lanțul sau metodele atrocități care sugerează zdrobitor existența unei politici militare.

V. Modelul genocidar de distrugere care vizează ucrainenii.

a) **Crime în masă.** Investigațiile au stabilit că forțele ruse au adunat civilii ucraineni pentru execuții în masă de-a lungul teritoriului ocupat, caracterizate printr-un tipar de metode obișnuite de ucidere - mâini legate, tortură și împușcarea în cap de la mică distanță. Bine-documentatul masacru de la Bucha poate indica existența unor tactici consecvente folosite de forțele ruse în zonele ocupate inaccesibile în prezent. Numărul gropilor comune din zonele controlate de Rusia crește rapid, după cum au documentat anchetatorii și imaginile din satelit, deși amploarea completă a crimelor nu va fi cunoscută până când accesul la site-urile controlate de forțele ruse nu va fi asigurat.

b) **Atacuri deliberate asupra adăposturilor, rutelor de evacuare și coridoarelor umanitare.** Forțele ruse atacă sistematic adăposturile și căile de evacuare, cu precizie, ceea ce indică existența unei politici militare,ucid și blochează civilii în zonele asediate sau de conflict.

c) **Bombardarea fără discernământ a zonelor rezidențiale.** Forțele ruse au utilizat pe scară largă arme fără discernământ, cu efect pe arii extinse, sau muniții cu dispersie, vizând zone dens populate în cel puțin opt dintre provinciile Ucrainei.

d) **Asediile militare ruse: provocarea deliberată și sistematică a unor condiții care pun viața în pericol.** În timp ce bombardau ucrainenii în zonele asediate din interior și din afară, forțele ruse au provocat simultan, deliberat, condiții care le-au pus viața în pericol.

i. **Distrugerea infrastructurii vitale.** Forțele ruse urmează un model similar în asedierea orașelor ucrainene, lovind mai întâi sistemele de apă, energie și comunicații și vizând în continuare facilitățile medicale, depozitele de cereale și centrele de distribuție a ajutoarelor, ceea ce sugerează existența unei strategii militare și a unei politici de a provoca în mod deliberat condiții fatale ucrainenilor. Aceste acțiuni coordonate ale armatei ruse de a-i priva pe ucrainenii de necesitățile de bază și de a-i bloca în aceste condiții distructive tind să demonstreze că asediile sunt calculate pentru a duce la distrugerea lor fizică.

ii. **Atacuri asupra asistenței medicale.** Până la 25 mai, Organizația Mondială a Sănătății a documentat 248 de atacuri asupra sistemului de sănătate din Ucraina.

iii. **Distrugerea și confiscarea lucrurilor necesare, a ajutorului umanitar și cerealelor.** Forțele ruse au distrus și confiscat vaste depozite de cereale, inclusiv trimițând sute de mii de tone spre Rusia, și au blocat sau confiscat în mod repetat ajutorul umanitar sau persoanele care încercau să evacueze civilii, folosind înfometarea ca armă de război.

iv. **Alte locuri cu condiții care pun viața în pericol.** Forțele ruse i-au reținut pe civilii ucraineni în alte locuri unde sunt privați de necesitățile de bază, ducând uneori la decese mai rapide prin sufocare sau înfometare.

e) **Violul și violența sexuală.** Rapoartele privind violența sexuală și violul în zonele ocupate de Rusia din Ucraina sugerează ca acestea sunt larg răspândite și sistematice, inclusiv violul în grup, violul în case sau adăposturi, violul părinților în fața copiilor și vice-versa.

f) **Transferul forțat al ucrainenilor.** Rusia a raportat relocarea a peste un milion de oameni din Ucraina în Rusia de la începutul invaziei, inclusiv peste 180.000 de copii. Refugiați și oficiali au raportat că au fost transferați prin forță sau amenințare cu forța. Potrivit oficialilor ucraineni, legislația rusă este în curs de modificare pentru a accelera adopția copiilor din Donbas, în timp ce copiii ucraineni trimiși cu forța în Rusia sunt forțați să ia cursuri de limba rusa. Transferul forțat al copiilor ucraineni în Rusia este un act de genocid în temeiul articolului II litera (e) din Convenția privind genocidul.

VI. Intenția de a distruge parțial grupul național ucrainean. Intenția de a distruge „parțial” un grup a fost înțeleasă ca necesitănd țințirea unei părți substanțiale sau proeminente a grupului. Dar, pentru a evalua aceasta cerință, amploarea atrocităților care vizează ucrainenii trebuie privită în raport cu zona în care Rusia este activă sau deține controlul. Forțele ruse au lăsat în urma lor o distrugere fizică concentrată la retragerea din zonele ocupate, inclusiv execuții în masă de la mica distanță, tortură, distrugerea infrastructurii vitale, violuri și violențe sexuale. Vizarea selectivă a liderilor sau activiștilor ucraineni pentru dispariție forțată sau ucidere este o dovadă în plus a intenției de a distruge parțial grupul național ucrainean, deoarece aceste persoane sunt emblematice pentru grup sau sunt esențiale pentru supraviețuirea grupului.

VII. Datoria de a preveni genocidul. Statele au obligația legală de a preveni genocidul dincolo de frontierele lor odată ce devin conștiente de riscul grav de genocid – un prag în mod clar atins potrivit acestui raport, despre care acum statele nu pot spune că nu știu. Convenția privind genocidul impune statelor o obligație legală minimă de a lua măsuri rezonabile pentru a contribui la prevenirea genocidului și la protejarea civililor ucraineni vulnerabili de riscul iminent de genocid.

Acest raport a fost elaborat cu contribuțiile și după consultarea a numeroși experți independenți, inclusiv următorii:

Yonah Diamond (Autor Principal), Prof. John Packer (Consilier principal), Erin Farrell Rosenberg (Consilier principal), Prof. Susan Benesch, Rayhan Asat, Adejoké Babington-Ashaye,

Christopher Atwood, Santiago A. Canton, Hon. Irwin Cotler, Prof. David Crane, Dato Param Kumaraswamy, Amb. Kelley Currie, Prof. Tanya L. Domi, Dr. Tatyana Eatwell, Mark Ellis, Zoe Gladstone, Prof. Max Hilaire, Prof. Hiroaki Kuromiya, Prof. Steven T. Katz, Prof. Errol Mendes,

Dr. Norman M. Naimark, Dr. Melanie O'Brien, Dr. Ewelina U. Ochab, Prof. Maxim Pensky, Emily Prey, Amb. Allan Rock, Michael Scharf, Amb. David J. Scheffer, Prof. Marci Shore, Dr. David Simon, Prof. Timothy Snyder, Dr. Gregory H. Stanton, Chief Charles Taku, Dr. György Tatár, Robert Tyler

Cuprins

Cuvânt înainte de Dr. Azeem Ibrahim

Introducere

Metodologie

Cadrul juridic privind responsabilitatea statului

1. Convenția privind genocidul

2. Prevenirea: Scopul central al Convenției privind genocidul

3. Atribuirea responsabilității statului

Scurt istoric

Grupul național protejat

I. Incitare directă și publică la comiterea genocidului

Legea aplicabilă

Pretextul invaziei: „Acuzația în oglindă” și construirea unei amenințări existențiale ucrainene

„Denazificare” și dezumanizare

Condiționarea publicului rus să comită și să accepte atrocități

II. Dovezi ale intenției de genocid

Legea aplicabilă

Un plan general

Deducerea intenției genocidare din tiparul de distrugere care vizează ucrainenii

Crime în masă

Atacuri deliberate asupra adăposturilor, rutelor de evacuare și coridoarelor umanitare

Bombardarea fără discernământ a zonelor rezidențiale

Asediile militare ruse: provocarea deliberată și sistematică a unor condiții care pun viața în pericol

Violul și violența sexuală

Transferul forțat

Distrugerea siturilor culturale și sacre

Intenția de a distruge în parte

Atribuirea intenției genocidare

III. Datoria de a preveni genocidul

Riscul iminent de genocid

Natura obligației de a preveni

Concluzii

Postfață de Hon. Irwin Cotler

Cuvânt înainte de Dr. Azeem Ibrahim

Acest raport este primul care abordează una dintre cele mai controversate și mai importante întrebări privind invazia Rusiei în Ucraina: dacă războiul are un caracter genocidar. Având în vedere că luptele sunt încă în curs de desfășurare, instrumentele moderne au făcut vital ca această întrebare să fie examinată și adevărul său să fie făcut cunoscut.

Deoarece cuvântul genocid este utilizat atât de frecvent - și la fel de frecvent contestat - nu este util să permitem o definiție imprecisă. Este esențială o analiză clară a faptelor folosind oportunitățile metodelor moderne de investigare, împreună cu o analiză juridică în conformitate cu legislația aplicabilă.

Acesta este un proiect al Institutului New Lines și al Centrului Raoul Wallenberg pentru Drepturile Omului, care a reunit trei echipe de experți pentru a evalua subiectul. Au fost incluse o echipă de specialiști în drept și experți în genocid, un al doilea grup de investigatori de informații open-source și lingviști care au reușit să utilizeze sursele primare extinse pe care acest război le-a creat deja - interceptări de comunicații și mărturii.

Institutul New Lines și Centrul Raoul Wallenberg au studiat amplu genocidurile populațiilor rohingya și uigură - inclusiv au elaborat primul raport care a stabilit existența genocidului din Xinjiang prin aplicarea Convenției privind genocidul din 1948.

Acest raport concluzionează în mod rezonabil că Rusia poartă responsabilitate ca stat pentru încălcarea articolului II și a articolului III litera (c) din Convenția privind genocidul la care este parte. Raportul concluzionează, de asemenea, că există, fără îndoială, un risc foarte grav de genocid, atrăgând cu sine datoria statelor de a-l preveni în temeiul articolului I din Convenția privind genocidul.

Acesta este primul raport de acest gen, dar nu ultimul cuvânt pe această temă. Sperăm că vor urma mai multe.

Dr Azeem Ibrahim
Director, Inițiative speciale
New Lines Institute for Strategy and Policy
Washington, D.C.

Introducere

Acest raport este o anchetă independentă privind încălcările de către Federația Rusă a Convenției pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid,² în ceea ce privește invadarea Ucrainei, elaborată ca răspuns urgent la atrocitățile în curs de desfășurare. Convenția privind genocidul impune obligații legale tuturor statelor părți, inclusiv Rusiei, de a lua măsuri pentru a preveni genocidul de îndată ce apare un risc grav sau de a-l opri când acesta se desfășoară. Obligația de a preveni este o obligație legală de sine stătătoare și, după cum reiese din numele Convenției, este declanșată înainte de producerea unui

2 Convenția pentru prevenirea și prevenirea crimei de genocid, 78 U.N.T.S. 277 (în continuare, Convenția privind genocidul).

genocid. Raportul concluzionează în mod rezonabil că Rusia este responsabilă pentru incitarea directă și publică la comiterea genocidului și pentru tiparul de atrocități din care se poate deduce intenția de a distruge parțial grupul național ucrainean. Raportul concluzionează, de asemenea, categoric, că există un risc grav de genocid, aducând după sine datoria de a preveni.

Tribunalul de la Nürnberg a declarat în 1947, într-un moment istoric: „crimele împotriva dreptului internațional sunt comise de [persoane fizice], nu de entități abstracte”.³ Acest raport este menit să susțină procesele penale paralele în curs de desfășurare la nivel internațional cu scopul de a identifica și trage la răspundere autorii individuali responsabili pentru toate crimele cheie, inclusiv genocidul, crimele împotriva umanității, crimele de război și agresiunea. Atrocitățile enumerate și analizele efectuate în acest document ar trebui utilizate pentru a avansa anchetele și urmărirea penală. Oricum, acest raport este menit să atenționeze Statele – actorii principali în relațiile interstatale – cu privire la obligațiile lor juridice actuale în temeiul Convenției privind genocidul, pentru a se asigura că acestea sunt urmărite în conformitate.

Metodologie

Acest raport se bazează în mare parte pe materiale open source verificate și ar trebui citit în contextul unei situații care evoluează rapid pe teren. Atunci când singura sursă a unei acuzații este una oficială, corpul textului va spune în mod explicit acest lucru. Raportul aplică Convenția privind genocidul ca sursă principală de drept, aplicabilă în speță și așa cum a fost ea interpretată de Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor (la care Rusia este, de asemenea, parte), i.e. „cu bună-credință, în conformitate cu sensul obișnuit care trebuie dat termenilor tratatului în contextul lor și în lumina obiectului și scopului său”,⁴ și având în vedere jurisprudența internațională relevantă, dreptul internațional cutumiar, practica statului și activitatea academică. Raportul este organizat în trei secțiuni principale: incitarea la comiterea genocidului, dovezi ale intenției de genocid și datoria de a preveni genocidul.

În cazurile de genocid, Curtea Internațională de Justiție (CIJ) a aplicat un standard de probă mai ridicat decât echilibrul probabilităților, având în vedere gravitatea excepțională a acuzațiilor.⁵ Cu toate acestea, acest raport aplică un standard de „motive rezonabile pentru a pune concluzii” întrebărilor legate de încălcările de către stat ale Convenției privind genocidul din cauza naturii nejudiciare a anchetei desfășurate pe fondul unui război în curs de desfășurare și în acest stadiu incipient al procesului general de investigare.⁶

3 TMI, hotărârea din 1 octombrie 1946, în Procesul marilor criminali de război germani. Proceedings of the International Military Tribunal sitting at Nürnberg, Germany, partea 22 (de la 22 august 1946 la 1st October, 1946), p. 55.

4 Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor, 23 mai 1969 (VCLT), Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor. (1969).

5 Aplicarea Convenției pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid (Bosnia-Herțegovina c. Serbiei și Muntenegrului), Hotărârea I.C.J. Reports 2007, punctul 209. Curtea a reținut că trebuie să fie „pe deplin convinsă” că infracțiunea sau actele în temeiul art. III au fost săvârșite.

6 Misiunea Internațională Independentă de Informare privind Myanmar a descris acest standard ca fiind, în ceea ce privește constatările de fapt, „îndeplinite atunci când un ansamblu suficient și credibil de informații primare,

Raportul aplică un al doilea standard – „concludent” sau „pe deplin convingător” - pentru a demonstra că pragul existenței unui risc grav de genocid a fost atins, atrăgând după sine datoria tuturor statelor de a-l preveni.

Cadrul juridic privind responsabilitatea statului

1. Convenția privind genocidul

Crima de genocid în conformitate cu dreptul internațional este codificată în Convenția privind genocidul, un tratat pe care Uniunea Sovietică (acum Federația Rusă) l-a ratificat în 1954.⁷ Obligațiile Rusiei în temeiul Convenției privind genocidul sunt *erga omnes*, sau datorate întregii comunități internaționale, ceea ce decurge din statutul *jus cogens* al interdicției privind genocidului.⁸ Convenția privind genocidul prevede răspunderea penală a persoanelor pentru genocid și acte conexe, în timp ce statele pot fi trase la răspundere pentru astfel de acte în temeiul unui cadru juridic distinct, deși uneori cu suprapuneri.⁹ Foarte important, standardul probei pentru încălcarea unui tratat în temeiul dreptului internațional este mai mic decât cel necesar pentru procedurile penale.¹⁰ Responsabilitatea statului pentru încălcarea dreptului internațional rezultă din actele ilicite internaționale atribuite statului sau, în cazul genocidului, din comportamentele ilicite de o gravitate excepțională care pot fi atribuite statului. Acest raport nu are în vedere răspunderea penală

în concordanță cu alte informații, ar permite unei persoane de obicei prudente să concluzioneze în mod rezonabil că a avut loc un incident sau un tipar de conduită”. Raportul Misiunii internaționale independente de informare privind Myanmar, Consiliul pentru Drepturile Omului, a treizeci și noua sesiune, 10-28 septembrie 2018, punctul 4 de pe ordinea de zi, A/HRC/39/64, punctul 6.

- 7 Convenția pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid (Convenția privind genocidul) a fost adoptată prin vot unanim, Rezoluția 260 (III) a Adunării Generale a ONU din 9 decembrie 1948, https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocitycrimes/Doc.1_Convention%20on%20the%20Prevention%20and%20Punishment%20of%20the%20Crime%20of%20Genocide.pdf. În prezent, există 152 de state părți, „Statutul tratatelor: Convenția pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid”, Colecția de tratate a Organizației Națiunilor Unite https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV1&chapter=4&clang=_en#33.
- 8 Aplicarea Convenției pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid, obiecții preliminare, hotărâre, C.I.J. Rapoarte 1996, p. 595, la punctul 31; a se vedea, de asemenea, Raportul Comisiei de drept internațional privind activitatea celei de a 53-a sesiuni (2001) la 112-113, Raportul Comisiei de drept internațional privind activitatea celei de-a cincizeci și treia sesiuni a acesteia (23 aprilie-1 iunie și 2 iulie-10 august 2001). (n.d.) la 112-113, https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_56_10.pdf.
- 9 Bosnia c. Serbiei, la punctele 167-169, 174. CIJ își bazează concluzia că statele pot fi considerate responsabile pentru genocid și actele conexe art. III din formularea explicită a art. IX din Convenția privind genocidul, care prevede „responsabilitatea distinctă a unui stat pentru genocid sau pentru oricare dintre celelalte acte enumerate la articolul III”. A se vedea, de asemenea, P. Gaeta, „În ce condiții poate fi considerat un stat responsabil pentru genocid?” *European Journal of International Law*, 2007, la 643 („Pentru ca responsabilitatea internațională a statului să apară, totuși, nu ar fi nevoie să se demonstreze că statul ca atare – sau unul sau mai mulți dintre funcționarii săi – a avut o intenție de genocid în sens penal. Aceasta este o cerință care se referă numai la răspunderea penală a persoanelor fizice”).
- 10 Referitor la standardul de probă în ceea ce privește Convenția privind genocidul, a se vedea, printre altele: Stephen Wilkinson, „Standarde de probă în cadrul misiunilor internaționale de informare și anchetă în domeniul umanitar și al drepturilor omului”, Academia de drept internațional umanitar și drepturile omului de la Geneva, la 20, <https://www.geneva-academy.ch/joomlafiles/docmanfiles/Standards%20of%20Proof%20in%20Fact-Finding.pdf>

individuală, ci mai degrabă întrebarea dacă Rusia poartă responsabilitate ca stat pentru încălcarea Convenției privind genocidul, un acord obligatoriu din punct de vedere juridic pentru toate cele 152 de state părți.

Articolul I din Convenția privind genocidul impune statelor părți obligații în ceea ce privește genocidul care „fie că este comis în timp de pace sau în timp de război, este o crimă în temeiul dreptului internațional pe care se angajează să o prevină și să o pedepsească”.¹¹

Articolul II definește genocidul astfel:

Genocidul se referă la oricare dintre actele de mai jos, comise cu intenția de a distruge, în totalitate sau numai în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, cum ar fi:

- a) omorârea membrilor unui grup;*
- b) atingerea gravă a integrității fizice sau mentale a membrilor unui grup;*
- c) supunerea intenționată a grupului la condiții de existență care antrenează distrugerea fizică totală sau parțială;*
- d) măsuri care vizează scăderea natalității în sânul grupului;*
- e) transferarea forțată a copiilor dintr-un grup într-altul.*

Există trei elemente constitutive în temeiul articolului II din Convenția privind genocidul: (1) comiterea oricăruia dintre actele de genocid împotriva (2) unui grup protejat (3) cu intenția de a distruge grupul în întregime sau parțial. Articolul III enumeră faptele pasibile de pedeapsă, inclusiv: „(a) genocidul; conspirația pentru comiterea genocidului; incitarea directă și publică la comiterea genocidului, tentativa de genocid și complicitatea la genocid”.¹²

2. Prevenirea: Scopul central al Convenției privind genocidul

Prevenirea este scopul principal al Convenției privind genocidul, așa cum este sugerat de termenul operațional din titlul său – Convenția pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid – și de obligația juridică expresă în temeiul articolului I. CIJ a stabilit în mod clar când se declanșează obligația de prevenire:

„Obligația unui stat de a preveni și obligația corespunzătoare de a acționa apar în momentul în care statul află sau ar fi trebuit în mod normal să afle de existența unui risc grav de comitere a genocidului”.¹³

Obligația de a preveni genocidul nu se limitează la teritoriul unui stat, ci se extinde la locurile în care acesta „ar putea fi capabil să acționeze în moduri adecvate”.¹⁴ Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor (VCLT) sau „Tratatul privind tratatele”, la care Rusia este, de asemenea, parte, stabilește parametrii pentru interpretarea tratatului. Articolul 31 prevede:

„Un tratat va fi interpretat cu bună-credință în conformitate cu sensul obișnuit care trebuie dat termenilor tratatului în contextul lor și în lumina obiectului și scopului acestuia”.¹⁵

¹¹ Articolul I din Convenția privind genocidul

¹² Articolul IX din Convenția privind genocidul; Bosnia c. Serbiei la punctele 167-169.

¹³ Bosnia c. Serbiei punctul 431.

¹⁴ CIJ Bosnia c. Serbiei punctul 183.

¹⁵ Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor, 23 mai 1969, (VCLT), <https://legal.un.org/ilc/texts/>

Tratatele sunt interpretate în raport cu preambulurile lor și cu acordurile conexe.¹⁶ Preambulul Convenției face referire la Rezoluția Adunării Generale a ONU, care a mandatat elaborarea acesteia și a definit crima de genocid în temeiul dreptului internațional ca:

O negare a dreptului de existență al unor întregi grupuri umane ... [care] duce la pierderi mari pentru umanitate sub forma unor contribuții culturale și de altă natură reprezentate de aceste grupuri umane și este contrară legii morale și spiritului și scopurilor Organizației Națiunilor Unite.¹⁷

Obiectul și scopul Convenției privind genocidul sunt menționate în mod expres atât în titlul convenției, cât și în articolul I: să oblige părțile contractante să prevină și să pedepsească genocidul. Potrivit CIJ, obiectul Convenției „este de a proteja însăși existența anumitor grupuri umane”.¹⁸ Acest ideal oferă „fundamentul și măsura tuturor dispozițiilor sale”.¹⁹ Acest raport ar trebui citit în lumina acestui scop principal de a preveni genocidul înainte de distrugerea în întregime sau parțială a grupului și de a apăra grupul protejat.²⁰

3. Atribuirea responsabilității statului

Articolele Comisiei de Drept Internațional (ILC) din 2001 privind Responsabilitatea statelor pentru actele ilicite pe plan internațional reflectă normele de drept internațional cutumiar, conform CIJ, pentru atribuirea unui comportament ilicit unui stat.²¹ În conformitate cu articolele privind responsabilitatea statului, faptele ilicite vor fi atribuite statului atunci când sunt comise de o persoană sau o entitate care: (1) este un organ de stat în temeiul legislației statului (de jure) sau care acționează în „deplină dependență”

[instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf](https://www.refworld.org/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf).

16 VCLT, la articolul 31 alineatul (2) litera (a). În termeni de „context”, a se vedea, de asemenea, Raphael Lemkin, *Guvernarea Axei în Europa ocupată*, pentru originea termenului de „genocid” și precursor al Convenției privind genocidul. Lemkin a definit genocidul ca „neînsemnând neapărat distrugerea imediată a unei națiuni ... mai degrabă însemnând un plan coordonat format din acțiuni diferite care vizează distrugerea fundamentelor esențiale ale vieții grupurilor naționale, cu scopul de a anihila grupurile însele. Obiectivul unui astfel de plan ar fi dezintegrarea instituțiilor politice și sociale de cultură, limbă, sentimente naționale, religie și existența economică a grupurilor naționale și distrugerea securității personale, a libertății, a sănătății, a demnității și chiar a vieții indivizilor care aparțin unor astfel de grupuri” (Raphael Lemkin, *Guvernarea Axei în Europa ocupată*, Washington, D.C., 1944), la 79.

17 Adunarea Generală a ONU, Crima de genocid, 11 decembrie 1946, A/RES/96, <https://www.refworld.org/docid/3b00f09753.html>.

18 Avizul consultativ al CIJ 1951, la 12,

19 Ibid.

20 În temeiul articolului 31 alineatul (3) din VCLT, termenii tratatului trebuie interpretați în continuare în lumina (a) acordurilor și (b) practicilor ulterioare privind interpretarea și aplicarea tratatului și a „(c) oricăror norme relevante de drept internațional aplicabile în relațiile dintre părți. VCLT, la articolul 31 alineatele 2-3. În plus, articolul 31 alineatul (4) prevede: „[O] semnificație specială se va acorda unui termen în cazul în care se stabilește că părțile au intenționat acest lucru”. În temeiul articolului 32, pot fi utilizate mijloace suplimentare de interpretare, inclusiv „lucrările pregătitoare ale tratatului”, pentru a confirma sensul termenilor tratatului sau „pentru a determina sensul atunci când interpretarea în conformitate cu articolul 31 [fie]: (a) lasă sensul ambiguu sau obscur sau (b) duce la un rezultat care este în mod evident absurd sau nerezonabil”.

21 ILC a fost înființată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite (AGONU) în 1947 pentru a-și îndeplini mandatul în temeiul articolului 13 alineatul (1) litera (a) din Carta Organizației Națiunilor Unite de a „iniția studii și de a face recomandări în scopul [...] încurajării dezvoltării progresive a dreptului internațional și a codificării acestuia”; în consecință, opiniile sale, așa cum sunt adoptate de Adunarea Generală a ONU, au autoritate. A se vedea, de asemenea, Bosnia c. Serbiei, la punctele 149, 401.

de stat (de facto);²² (2) este împuternicită de legislația statului să exercite elemente de autoritate guvernamentală;²³ sau (3) acționează conform instrucțiunilor sau sub îndrumarea sau „controlul efectiv” al organelor de stat, conform jurisprudenței.²⁴ Actele persoanelor sau entităților care exercită autoritatea guvernamentală sunt imputabile statului chiar și atunci când acestea depășesc autoritatea sau instrucțiunile lor.²⁵ Conduita forțelor armate și a funcționarilor ruși, în calitate de organe de stat,²⁶ și a persoanelor sau entităților care acționează sub controlul lor efectiv, inclusiv a operatorilor mass-media de stat și a funcționarilor sau entităților controlate de guvernul rus în cadrul „republicilor” autoprocimate, sunt imputabile Rusiei.²⁷ Acest raport analizează dacă persoanele sau entitățile care comit incitare la genocid în temeiul articolului III litera (c) sau genocidul în temeiul articolului II sunt imputabile Rusiei.²⁸

Scurt istoric

În decembrie 1991, Ucraina a obținut independența deplină (cu 92 la sută dintre ucraineni votând pentru) și recunoașterea internațională ca stat suveran, deși o identitate națională ucraineană unică a precedat cu mult independența oficială. În iunie 1996, parlamentul ucrainean a ratificat o nouă constituție, recunoscând ucraineana ca limbă de stat, printre multe alte indicații de națiune. În aprilie 2021, Rusia a trimis peste 100.000 de militari în zonele de frontieră ucrainene – cea mai mare acumulare din 2014 încoace. Pe 21 februarie 2022, Kremlinul a recunoscut oficial regiunile Lugansk și Donețk ca republici independente. Pe 23 februarie 2022, președintele rus Vladimir Putin a ordonat forțelor ruse să invadeze Ucraina, lucru pe care acestea l-au făcut a doua zi.²⁹

22 *Responsabilitatea statelor pentru actele ilicite la nivel internațional*, 2001, articolul 4, „Conduita organelor unui stat”, prevede: 1. Conduita oricărui organ al statului este considerată un act al statului respectiv în temeiul dreptului internațional, indiferent dacă organul de stat exercită funcții legislative, executive, judiciare sau de orice altă natură, indiferent de poziția pe care o deține în organizarea statului și indiferent de caracterul său de organ al guvernului central sau al unei unități teritoriale a statului. (2) Un organ al statului include orice persoană sau entitate care are acest statut în conformitate cu dreptul intern al statului”. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_6_2001.pdf; a se vedea ICJ Bosnia punctul 392 și Nicaragua punctul 109.

23 Ibidem articolul 5, Conduita persoanelor sau entităților care exercită elemente ale autorității guvernamentale prevede: „Conduita unei persoane sau entități care nu este un organ al statului în temeiul articolului 4, dar care este abilitat de legislația statului respectiv să exercite elemente ale autorității guvernamentale, este considerat un act al statului în temeiul dreptului internațional, cu condiția ca persoana sau entitatea să acționeze în această calitate în situația respectivă”.

24 Ibidem Articolul 8: „Conduita unei persoane sau al unui grup de persoane este considerată un act al unui stat în temeiul dreptului internațional în cazul în care persoana sau grupul de persoane acționează efectiv conform instrucțiunilor sau sub îndrumarea sau controlul statului respectiv în îndeplinirea comportamentului”. A se vedea Bosnia c. Serbiei, punctele 396-407.

25 Ibidem Articolul 7 prevede: „Conduita unui organ al unui stat sau a unei persoane sau entități împuternicite să exercite elemente ale autorității guvernamentale este considerată un act al statului în temeiul dreptului internațional în cazul în care organul, persoana sau entitatea acționează în această calitate, chiar dacă își depășește autoritatea sau contravine instrucțiunilor”.

26 A se vedea articolul 149 din Regulamentul de procedură, studiul ICRC privind dreptul internațional umanitar cutumiar, https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_rul_rule149#Fn_EC46E6AE_00001.

27 OSCE a menționat că Rusia este responsabilă pentru conduita „oficialilor instaurați și/sau controlați de guvernul Federației Ruse în cadrul « republicilor » autoprocimate Lugansk și Donețk”. A se vedea OSCE 89.

28 Pentru o analiză similară, a se vedea Bosnia c. Serbiei, la punctele 384-415.

29 <https://www.pbs.org/newshour/world/a-historical-timeline-of-post-independence-ukraine>

Grupul Național Protejat

Jurisprudența a definit un grup protejat prin caracteristicile sale pozitive, adică grupul „ca atare”.³⁰ ³¹Poporul ucrainean are o cetățenie recunoscută la nivel internațional și o identitate comună. De altfel, potrivit unor studii recente, marea majoritate a ucrainenilor se autoidentifică ca fiind ucraineni, inclusiv cei care vorbesc limba rusă și trăiesc în zone predominant vorbitoare de limbă rusă.³² Rusia însăși a recunoscut în mod constant o identitate națională ucraineană distinctă în relațiile internaționale și bilaterale. De altfel, într-un acord cu Ucraina, Rusia recunoaște în mod explicit existența unei minorități naționale ucrainene în Rusia și a unei minorități naționale ruse în Ucraina și, prin urmare, a unei majorități ucrainene, după cum urmează:

Părțile garantează dezvoltarea liberă și în drepturi egale a minorității naționale ruse din Ucraina și a minorității naționale ucrainene din Federația Rusă. Părțile vor crea condiții favorabile în vederea păstrării originalității lor naționale, a culturii, a limbii, a realizării nevoilor spirituale și religioase.³³

Ucrainenii sunt definiți ca un grup național pe plan intern și internațional și, prin urmare, constituie un grup protejat în temeiul Convenției privind genocidul. Mai mult, ucrainenii au fost recunoscuți în mod repetat ca atare chiar de Rusia în relațiile oficiale de stat cu Ucraina.

I. Incitare directă și publică la comiterea genocidului

Această secțiune: (1) va prezenta elementele juridice și empirice pentru „incitarea directă și publică la comiterea genocidului”, și (2) va aplica acești factori situației actuale prin analizarea propagandei Statului Rus sau controlate de Statul Rus care a dus la invazia Ucrainei.

Legea aplicabilă

Convenția privind genocidul prevede un act distinct de „incitare directă și publică la genocid” ilicit la nivel internațional în temeiul articolului III litera (c). Deși CIJ nu a luat încă în considerare problema responsabilității statului pentru încălcarea articolului III litera (c), dreptul penal internațional și lucrările științifice privind traiectoriile istorice bine documentate ale genocidului oferă îndrumări pentru determinarea responsabilității statului. Conform jurisprudenței penale internaționale, incitarea directă și publică la comiterea genocidului este o crimă în sine în temeiul Convenției privind genocidul, indiferent dacă urmează sau nu acte de genocid, sau genocid (spre deosebire de instigare).³⁴ O constatare

30 Hotărârea Bosnia 2007 193-195 („Intenția trebuie să se refere și la grup « ca atare ». Aceasta înseamnă că infracțiunea necesită intenția de a distruge o colectivitate de persoane care au o anumită identitate de grup. Este vorba de cine sunt acei oameni, nu cine nu sunt ei.”) Pentru o interpretare a ICTR, a se vedea, de asemenea, Procuror v. Akayesu, Cauza nr. ICTR-96-4-T. Hotărârea (2 septembrie 1998), punctul 512.

31 ICTR, Procuror v. Akayesu, Cauza nr. ICTR-96-4-T. Hotărârea (2 septembrie 1998), punctul 512.

32 <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/03/07/ukraine-russian-speakers/>.

33 Acord bilateral între Guvernul Federației Ruse și Guvernul Ucrainei privind colaborarea în domeniile culturii, științei și educației <https://docs.cntd.ru/document/902056509>; mai mult, Rusia a recunoscut o „societate ucraineană” în fața Consiliului pentru Drepturile Omului. A se vedea lista tematică a recomandărilor UPR adresate Ucrainei (al 2-lea ciclu).

34 Akayesu punctul 562; Nahimana AC 678; Cazul SCC Mugesera, punctul 85.

de incitare depinde mai degrabă de „potențialul mesajului de a provoca genocid”.³⁵ În context individual, cele patru elemente ale infracțiunii includ: (1) [incitare] publică, (2) [incitare] directă, (3) incitare (încurajare sau provocare la comiterea genocidului) și (4) intenția de a distruge, în totalitate sau în parte, grupul protejat, ca atare.³⁶ Această secțiune va aplica primele trei elemente, deoarece următoarea secțiune va examina problema atribuirii intenției de genocid statului fie pe baza unei declarații oficiale privind un plan general, fie pe baza unei deducții privind intenția ce rezultă dintr-un tipar de atrocități.

Criteriul „public” analizează dacă incitarea este îndreptată către publicul larg, inclusiv prin intermediul mass-mediei.³⁷ Criteriul „direct” analizează dacă publicul a înțeles imediat implicațiile mesajului, care sunt determinate în principal de semnificația acestuia în context, inclusiv de mediul înconjurător și de nuanțele culturale.³⁸ Incitarea nu trebuie să fie explicită pentru a fi directă, în special în timpul unor tulburări sporite, al războiului sau al unei situații deja „explozive”.³⁹ Printre semnele distinctive obișnuite ale incitării la comiterea genocidului se numără dezumanizarea, acuzarea victimelor vizate de complot sau de comiterea de atrocități („acuzăție în oglindă”) și aprobarea sau felicitarea violenței, printre altele.⁴⁰ Alți factori care trebuie luați în considerare includ influența vorbitorului, susceptibilitatea publicului la comiterea genocidului, contextul istoric și social al mesajelor, dacă grupul vizat a suferit violențe recente, disponibilitatea unor surse alternative de informații și dacă publicul a fost condiționat prin repetarea incitării.⁴¹

Pregătirea terenului pentru incitarea la genocid: negarea existenței grupului ucrainean

Chiar dacă au semnat tratate care recunosc cetățenia ucraineană la nivel internațional, oficialii ruși și comentatorii din mass-media de stat au negat de mult timp în fața publicului rus legitimitatea unei identități ucrainene distincte. Încă din aprilie 2016, prim-ministrul de atunci, acum vicepreședinte al Consiliului de Securitate al Rusiei, Dmitri Medvedev, a negat existența unui stat ucrainean legitim.⁴² Pe 26 februarie 2020, fostul asistent al

35 Nahimana la 1015.

36 Akayesu 556-560. A se vedea, de asemenea, legea discursului atrocității : temelie, fragmentare, împlinire, Gordon, Gregory, p. 185, care descrie conținutul elementelor: („(1) « direct » (dacă persoanele cărora le este destinat mesajul au înțeles imediat implicațiile acestuia — de aici se poate deduce că mesajul poate fi implicit); (2) « public » (o cerere de acțiune criminală adresată mai multor persoane aflate într-un loc public sau membrilor publicului larg prin intermediul mass-mediei); (3) instigare (îndemn ilegal la comiterea genocidului analizată în funcție de scop și context); și (4) *mens rea* (intenția de a distruge, în totalitate sau în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, ca atare))”.

37 Akayesu punctul 556.

38 Nahimana (Cauza Media) Hotărârea de apel la punctele 698-701; ICTR Hotărârea Bikindi TC punctul 387.

39 Nahimana 1004; Hotărârea Bikindi TC punctul 387. După moartea președintelui Habaryimana, în contextul tensiunilor și tulburărilor sporite, intensitatea emisiunilor și apelurile către populație de a lua măsuri împotriva etnicilor tutsi a crescut. Hotărârea Nahimana, punctul 481.

40 A se vedea Benesch, *Crime or Inalienable Right: Defining Incitement to genocide*, 503-506. A se vedea, de asemenea, *Atrocity speech law : foundation, fragmentation, fruition*, Gordon, Gregory, la 284 (adăugând „eufemisme și metafore; justificarea în timpul violențelor contemporane... și suprapunerea victimă-simpatizant”).

41 <https://dangerousspeech.org/wp-content/uploads/2020/08/Dangerous-Speech-A-Practical-Guide.pdf> 10-24. A se vedea, de asemenea, Benesch, *Crime or Inalienable Right: Defining Incitement to genocide*, 498; și Planul de acțiune de la Rabat al ONU, punctul 29.

42 Premierul Rusiei: Ucraina nu are „industrie sau stat”. (n.d.) accesat 26 mai 2022 la <https://www.themoscowtimes.com/2016/04/05/russian-prime-minister-ukraine-has-no-industry-or-state-a52385>.

președintelui Putin, Vladislav Surkov, considerat a fi arhitectul putinismului și al politicii Rusiei privind Ucraina,⁴³ a declarat că „nu există Ucraina. Există ucraineanitatea. Adică, o tulburare specifică a minții ... nu există națiunea”.⁴⁴

În alți oficiali ruși au negat în mod repetat existența limbii, culturii și identității naționale ucrainene, sugerând în loc că cei care se identifică ca fiind în mod distinct ucraineni amenință „unitatea” rușilor și ucrainenilor.⁴⁵ Institutul rus pentru Studii Strategice (RISS), un think-tank guvernamental rus care influențează politica „în domeniul securității naționale”⁴⁶, are o lungă istorie de negare a dreptului Ucrainei de a exista. În 2014, după confiscarea teritoriilor din Crimeea și Donbas, centrul a publicat o colecție de eseuri intitulată „Ucraina este Rusia”, care a fost „dedicată unității lumii ruse” și descrie „ucraineanitatea” ca fiind „un termen occidental specific regiunii sudice a Rusiei”.⁴⁷ În martie 2016, analistul RISS Oleg Nemensky a susținut că „majoritatea publicului ucrainean nu are nimic de-a face cu această cultură [ucraineană]”.⁴⁸ În februarie 2020, Putin a repetat ideea că popoarele din Ucraina și Rusia sunt „un singur popor” și a sugerat că Biserica Ortodoxă Ucraineană, căreia i s-a acordat autocefalie în 2018, a distrus

43 Privind Surkov ca „Arhitect al putinismului”, a se vedea: Pomerantsev, P. (2014, 7 noiembrie). „The Hidden Author of Putinism,” *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2014/11/hidden-author-putinism-russia-vladislav-surkov/382489/>, Privind rolul său în politica față de Ucraina, a se vedea: : “There is no Ukraine”: *Fact-Checking the Kremlin’s Version of Ukrainian History*. (2020, July 1). LSE International History. <https://blogs.lse.ac.uk/lseih/2020/07/01/there-is-no-ukraine-fact-checking-the-kremlins-version-of-ukrainian-history/>, Foștii lideri rebeli detaliază rolul jucat de consilierul lui Putin în estul Ucrainei. Reuters. de la <https://www.reuters.com/article/us-ukraine-crisis-russia-surkov-insight/ex-rebel-leaders-detail-role-played-by-putin-aide-in-eastukraine-idUSKBN1870TJ>.

44 Сурков: Мне интересно действовать против реальности. (n.d.). Актуальные комментарии. accesat 20 mai, 2022, la <http://actualcomment.ru/surkov-mne-interesno-deystvovat-protiv-realnosti-2002260855.html>

45 Pe 8 octombrie 2018, vicepreședintele Dumei de Stat Piotr Tolstoy a declarat în primul episod al talk-show-ului său de la postul de televiziune de stat rus Channel One: “Tolstoy. Duminică”, că limba ucraineană este „artificială” și în mare parte nu este vorbită în Ucraina”, Толстой. Воскресенье. Выпуск от 07.10.2018. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <https://www.ltv.ru/shows/tolstoy-voskresene/vypuski/tolstoy-voskresene-vypusk-ot-07-10-2018>. Într-un articol publicat în martie 2019 de site-ul mass-media de stat RT Russian, vicepreședintele de atunci al Comisiei pentru cultură a Dumei de Stat a Rusiei, Vladimir Bortko, a susținut că ucrainenii „vorbesc despre propria lor limbă, despre propria lor cultură... [și că] Ucraina vrea să se poziționeze ca o națiune separată. Încearcă să scoată în evidență un fel de diferență, dar aceasta nu există.” Articolul cita un profesor de lingvistică care insista asupra faptului că „limba literară ucraineană... este foarte artificială, «Расколоть братские народы»: В Москве ответили на слова Климкина об «украинском происхождении» России и Белоруссии. (n.d.). RT на русском. <https://russian.rt.com/ussr/article/607001-rossiya-belorussiya-proishozhdenie-ukraina-klimkin>. În ianuarie 2022, în timpul unei sesiuni plenare a parlamentului rus, Anatoly Vasserman, membru al Comisiei pentru educație a Dumei de Stat a Rusiei, a susținut că limba ucraineană nu există și că „ucrainenii sunt o parte inalienabilă a poporului rus”. Вассерман заявил, что украинский народ «сочинили» националисты—Газета.Ru | Новости. (n.d.). Газета.Ru. accesat 20 mai 2022 la <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/01/25/17192923.shtml>. El a descris ucraineana ca un „dialect” al limbii ruse, comparând-o cu argoul criminal rusesc. Рустем Адагамов [@adagamov]. (2022, 25 ianuarie). RU Депутат Государственной Думы РФ Анатолий Вассерман назвал украинский язык диалектом русского и сравнил его словарь с благой феней: “Она тоже мало кому понятна, но это же не повод считать уголовников отдельным народом”. Офигеть. <https://t.co/vIcZ3JpXtY> [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/adagamov/status/1486054196373864452>.

46 Despre noi. (n.d.). en.riss.ru. accesat 20 mai 2022 la <http://en.riss.ru/about-us/>.

47 Книга «Украина—Это Россия». (n.d.). accesat 20 mai 2022 la <https://www.livelib.ru/book/1001469412-ukraina-etorossiya-mihail-smolin>.

48 Борцы за украинский язык оказывают «мове» медвежью услугу. (n.d.). РИСИ. accesat 20 mai 2022 la <http://riss.ru/article/9462/>.

„unitatea Bisericii Ortodoxe Ruse”.⁴⁹

În iulie 2021, Putin a publicat un eseu intitulat „Despre unitatea istorică a rușilor și ucrainenilor”, în care a afirmat din nou că ucrainenii și rușii sunt „un singur popor, un singur întreg”.⁵⁰ În eseu, Putin susține că „Ucraina modernă este în întregime produsul erei sovietice” și că „adevărata suveranitate a Ucrainei este posibilă numai în parteneriat cu Rusia”.⁵¹ El a mai sugerat că atunci când guvernul ucrainean respinge ideea că rușii și ucrainenii sunt același popor, ei dau dovada de neonazism și nazism.⁵²

Pe 21 februarie 2022, cu trei zile înainte de începerea invaziei la scară largă, Putin a ținut un discurs în care a insistat că Ucraina modernă a fost creată în întregime de Rusia sau, mai precis, de Rusia bolșevică, comunistă” și că Rusia este „gata să arate ce ar însemna decomunizarea reală pentru Ucraina”.⁵³ În discursul său care anunța invazia Ucrainei, Putin i-a îndemnat pe ucraineni să-și respingă aleșii pentru a întări Ucraina și Rusia „din interior ca un singur întreg, în ciuda existenței frontierelor de stat”.⁵⁴ Pe 5 aprilie 2022, vicepreședintele Consiliului de Securitate Dmitri Medvedev a postat pe Telegram următoarele: „Ucraineanitatea, care este alimentată de otravă anti-rusă și este măcinată de minciuna privind propria identitate, - toate acestea sunt un mare fals. Acest fenomen nu a existat niciodată în istorie. Și nu există acum”.⁵⁵

Propaganda oficială rusă care neagă existența unui grup național ucrainean îi desemnează implicit pe cei care se consideră în mod distinct ucraineni ca meritând să fie pedepsiți, fie pentru amenințarea unității Rusiei, fiind, astfel, vinovați de trădare, pe care Putin a declarat-o „cea mai gravă crimă posibilă”⁵⁶, fie pentru susținerea nazismului, așa cum se sugerează în eseuul lui Putin. Trebuie remarcat faptul că negarea existenței unui grup protejat sau a unor elemente ale identității acestuia este un indicator al riscului specific de genocid în temeiul Cadrului ONU de analiză a crimelor de atrocitate.⁵⁷

Pretextul invaziei: „Acuzația în oglindă” și ficțiunea unei amenințări existențiale ucrainene

Sintagma „acuzație în oglindă” caracterizează unul dintre cele mai frecvente și

49 Vladimir Putin despre Ucraina. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <https://putin.tass.ru/en/ob-ukraine/>. În special, șeful Bisericii Ortodoxe Ruse, patriarhul Kirill al Moscovei, a subliniat în continuare că rușii și ucrainenii „au ieșit dintr-o cristelniță comuna de la Kiev, sunt uniți de credința ortodoxă și legați de un destin istoric comun” Святейший Патриарх Кирилл: У народов России и Украины нет и не может быть заинтересованности в конфликте / Новости / Патриархия.ru. (n.d.). Патриархия.ru. accesat 26 mai 2022 la <http://www.patriarchia.ru/db/text/5926180.html>.

50 Putin a adăugat că poziția sa nu este motivată de considerații pe termen scurt sau determinată de contextul politic actual”. Articol de Vladimir Putin, ”On the Historical Unity of Russians and Ukrainians.” President of Russia. accesat 20 mai 2022 <http://en.kremlin.ru/events/president/news/66181>.

51 Ibidem.

52 Ibidem.

53 ”Address by the President of the Russian Federation.” (n.d.). President of Russia. accesat 20 mai 2022 <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67828>.

54 ”Address by the President of the Russian Federation.” (n.d.). President of Russia. (n.d.) accesat 20 mai 2022 <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67843>.

55 Dmitry Medvedev, Telegram: Contact @medvedev_telegram. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la https://t.me/medvedev_telegram/34.

56 Troianovski, A. (2022, 17 aprilie). ”Atrocities in Ukraine War Have Deep Roots in Russian Military,” *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2022/04/17/world/europe/ukraine-war-russia-atrocities.html>.

57 A se vedea Indicatorul-cadru 9.2 al ONU.

puternice semne distinctive ale incitării care acuză grupul vizat de aceleași atrocități pe care vorbitorul intenționează să le facă, sau de alte atrocități.⁵⁸ Definirea unui grup țintă ca o amenințare existențială face ca violența împotriva lui să pară defensivă și necesară.⁵⁹ Pretextul oficial rus pentru invazie seamănă cu unele dintre cele mai extreme forme recurente de acuzație în oglindă, inclusiv declarațiile făptașilor din timpul Holocaustului și cele dinainte de masacrul de la Srebrenica.⁶⁰ Pe 8 februarie 2022, Putin a vorbit despre ezitarea Ucrainei de a îndeplini Acordurile de Pace de la Minsk în timpul unei mari acumulări de trupe rusești cu expresia „îți place sau nu, ia-o, frumusețea mea”, o referire la o rimă vulgară rusă despre violul necrofil, sugerând intenția de a provoca distrugerii similare Ucrainei și o viziune asupra Ucrainei ca un cadavru.⁶¹ Pe 15 februarie 2022, președintele Putin a ținut un discurs în care a acuzat Ucraina de genocid în Donbas,⁶² o acuzație nefondată pe care o repeta de ani de zile, care a fost preluată de înalți oficiali ruși și de mass-media de stat. Pe 17 februarie 2022, Misiunea Permanentă a Rusiei la ONU a transmis Consiliului de Securitate al ONU un document în care acuză Ucraina de „exterminarea populației civile” în zonele controlate de grupări separatiste rusești.⁶³ Presa de stat rusă a vorbit pe larg despre rușii care fug de persecuțiile guvernului ucrainean – o acuzație repetată de mult timp, care a servit drept pretext pentru anexarea Crimeei de către Rusia în 2014.⁶⁴ Pe 21 februarie 2022, într-un alt discurs național cu trei zile înainte de invazie, Putin a repetat afirmațiile că Ucraina este o invenție ilegală și că ucrainenii acumulează trupe, bombardează zonele separatiste susținute de Rusia și torturează rușii reținuți acolo.⁶⁵ Pe 26 februarie, după începerea invaziei, un eseu publicat pe o platformă controlată de Kremlin, ulterior înlăturat, l-a lăudat pe Putin pentru că „a decis să nu lase soluționarea problemei ucrainene generațiilor viitoare”.⁶⁶

58 A se vedea *Dangerous Speech: A Practical Guide*. (2021). Dangerous Speech Project. <https://dangerousspeech.org/wp-content/uploads/2020/08/Dangerous-Speech-A-Practical-Guide.pdf>, 15-16.

59 Id. 16.

60 Id. (citând declarațiile SS Reichsführer Heinrich Himmler, care le spunea ofițerilor superiori în 1943 că „am avut dreptul moral ... de a extermina [poporul evreu] hotărât să ne extermină”, și ale generalului Ratko Mladić, cunoscut sub numele de „Măcelarul Bosniei”, găsit responsabil pentru masacrul de la Srebrenica a peste 8.000 de bărbați și băieți musulmani bosniaci în 1995, care susținea că musulmanii, germanii și croații plănuiau „anihilarea completă a poporului sârb”).

61 Pentru comentariu, a se vedea Пресс-конференция по итогам российско-французских переговоров. (n.d.). Президент России. accesat 26 mai 2022 la <http://kremlin.ru/events/president/news/67735> Pentru informații generale privind trimiterea la o rimă, a se vedea: «Терпи, моя красавица» Все решили, что Путин слушает «Красную плесень». На самом деле президент цитировал частушки (но все равно матерные).

62 “News conference following Russian-German talks” • President of Russia.. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67774>.

63 “Biden to host call with Nato allies as invasion fears grow – as it happened | Ukraine” *The Guardian*. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <https://www.theguardian.com/world/live/2022/feb/17/russia-ukraine-news-troops-border-latest-live-putin-biden-kyiv-russian-invasion-threat?page=with:block-620e7dc98f0866a40a9d7c6c#block-620e7dc98f0866a40a9d7c6c>.

64 Max Fisher (2022, 19 februarie), “Putin’s Baseless claims of Genocide Hint at more than War,” *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2022/02/19/world/europe/putin-ukraine-genocide.html>

65 Max Fisher (2022, 23 februarie), “Word by Word and Between Lines: A close look at Putin’s Speech,” *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2022/02/23/world/europe/putin-speech-russia-ukraine.html>

66 Наступление России и нового мира—РИА Новости, 26.02.2022. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la <https://web.archive.org/web/20220226051154/https://ria.ru/20220226/rossiya-1775162336.html>.

„Denazificare” și dezumanizare

În perioada premergătoare invaziei, oficialii ruși au invocat în mod repetat terminologia „nazistă” pentru a se referi la conducerea ucraineană, și „denazificarea” ca unul dintre obiectivele invaziei.⁶⁷ Cu toate acestea, această retorică s-a extins continuu, sugerând că un segment substanțial, sau majoritatea populației sunt naziști, terminologie folosită pentru a-i defini pe ucrainenii ca reprezentând o amenințare existențială pentru ruși. La 31 martie 2022, vicepreședintele Dumei de Stat, Piotr Tolstoy, a scris că situația nazismului din Ucraina „este chiar mai gravă decât credeam” și că „tinerii ucrainenii au fost transformați în Tineretul Hitlerist”.⁶⁸ Pe 26 martie 2022, Margarita Simonyan, redactorul-șef al televiziunii de știri RT și șefa grupului media care gestionează Sputnik și RIA Novosti, a făcut comentarii similare în cadrul unei emisiuni naționale, declarând: „Și eu am crezut că nu au fost atât de mulți ... nu se poate ca poporul nostru, care a luptat împotriva nazismului cu noi, ca dintr-o dată atât de mulți dintre ei să devină [naziști]. Dar, din păcate ...”⁶⁹

Pe măsură ce invazia continuă, înalți oficiali și comentatori media de stat au pictat ucrainenii mai general în termeni dezumanizanți pentru a justifica atrocitățile. Pe 17 martie 2022, Tolstoy a apărut pe Channel One și a susținut că Rusia „a pierdut cel puțin o generație de ucrainenii. Tinerii au fost zombificați”.⁷⁰ Pe 26 martie 2022, influența propagandistă Margarita Simonyan afirma: „nu este întâmplător că-i numim naziști ... Ceea ce te face nazist este natura ta bestială, ura ta bestială și disponibilitatea ta bestială de a scoate ochii copiilor pe baza naționalității”, adăugând că „o parte semnificativă a Ucrainei, a poporului ucrainean, s-a dovedit a fi într-o stare de frenezie nazistă”.⁷¹

Din ce în ce mai mult, o astfel de propagandă este folosită pentru a justifica atrocitățile de dincolo de câmpul de luptă. Populația civilă și elitele ucrainene sunt descrise rușilor ca dușmani de moarte, dintre care unii trebuie „lichidați”. Într-un editorial din 3 aprilie al RIA Novosti intitulat „Ce ar trebui să facă Rusia cu Ucraina”, autorul Timofey Sergheyev se referă la ucrainenii în următorii termeni: „o parte considerabilă a populației - foarte probabil, o majoritate a acestora - a fost supusă regimului nazist și forțată să facă parte din planurile sale ...” care sunt „o amenințare mai mare ... decât nazismul german în stilul lui Hitler”; o „parte semnificativă a maselor ... sunt naziști pasivi și complici”; „o mare

67 Troianovski, A. (2022, 17 martie), „Why Vladimir Putin Invokes Nazis to Justify His Invasion of Ukraine,” *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2022/03/17/world/europe/ukraine-putin-nazis.html>; „Putin says he will ‘denazify’ Ukraine. Here’s the history behind that claim” (n.d.), *Washington Post*. accesat 20 mai 2022 la <https://www.washingtonpost.com/world/2022/02/24/putin-denazify-ukraine/>.

68 Pyotr Tolstoy Telegram: Contact @petr_tolstoy. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la https://t.me/petr_tolstoy/1300.

69 Своя правда / Выпуски программы / Новый мировой порядок? (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <https://www.ntv.ru/peredacha/SvoayaPravda/m78960/o693638/ video/>.

70 Pyotr Tolstoy Telegram: Contact @petr_tolstoy. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la https://t.me/petr_tolstoy/1286.

71 Pentru episodul complet: Своя правда / Выпуски программы / Новый мировой порядок? (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <https://www.ntv.ru/peredacha/SvoayaPravda/m78960/o693638/ video/>, Pentru clip: НТВ [@ntvru]. (2022, 26 martie). «Значительная часть Украины оказалась охвачена этим безумием нацизма». Margarita Симоньян рассказала об украинских нацистах, которых на деле оказалось так много, что никто не мог себе даже представить <https://t.co/VC0GRQ1lwK> [Tweet]. НТВ [@ntvru], Twitter. «Значительная часть Украины оказалась охвачена этим безумием нацизма». Margarita Симоньян рассказала об украинских нацистах, которых на деле оказалось так много, что никто не мог себе даже представить <https://twitter.com/ntvru/status/1507605586447327234>.

parte nazistă a populației”, și „o societate nazistă”. În plus, el afirmă că elitele Ucrainei „trebuie lichidate, deoarece reeducarea este imposibilă”; „denazificarea va include în mod inevitabil de-ucrainizarea”; și „Ucrainitatea este ... un element subordonat al unei civilizații diferite și străine”.⁷² În postarea sa pe Telegram din 5 aprilie, Medvedev folosește o retorică fictivă, dar vie și detaliată, ceea ce tinde să o facă mai credibilă, pentru a justifica violența împotriva unei întregi generații de ucraineni pe care îi descrie ca naziști: „În ultimii 30 de ani, un segment pasionat de ucraineni s-a rugat pentru cel de-al Treilea Reich. Literalmente. Simbolismul nazist care provoacă dezgust poate fi găsit pe fotografiile de la practic fiecare unitate militară din Ucraina capturată de armata noastră - există bannere, literatură, afișe. Chiar și câni cu svastici! ... Nu e de mirare că, după ce s-a transformat în al Treilea Reich și după ce a scris în manualele sale de istorie numele trădătorilor și acoliților naziști, Ucraina va avea aceeași soartă cu acesta. Acest tip de Ucraina primește ceea ce merită!... Aceste sarcini dificile nu pot fi finalizate instantaneu. Și nu vor fi decise doar pe câmpurile de luptă.”⁷³ [subliniere adăugată]

Pe 8 aprilie 2022, gazda talk-show-ului emblematic al Rossiei-1, Vladimir Solovyov, a declarat că „nu va exista nicio Ucraina după [Zelenski]”.⁷⁴ Solovyov a fost un susținător vocal al invaziei și a folosit în mod regulat o retorică extremă. Pe 29 martie, el a declarat în cadrul talk-show-ului său că există un „consens patriotic” în Rusia că „gunoiul nazist” trebuie „exterminat”. Pe 21 aprilie, Solovyov a distribuit pe Telegram un clip dintr-un interviu acordat unui reporter rus din presa de stat, în care se susținea că „tinerii de acolo [din Ucraina] au fost zombificați”. Pe 21 mai 2022, Solovyov a distribuit (și ulterior a șters) o postare pe Telegram de pe popularul canal rusesc de Telegram „Spălătoria Kremlinului”, care afirma că „Ucraina este o tumoare nazistă”, similară cu „cancerul cerebral”, și că rușii „eliberează o parte din Rusia”.⁷⁵

Pe 5 mai 2022, politoloaga rusă Elena Ponomareva, profesoară la Universitatea MGIMO, a susținut la Rossia-1 că „Ucraina este un loc în care începe această renaștere [a unui proiect nazist global] ... ca antisemitism împotriva rușilor, împotriva a tot ceea ce are legătură cu Rusia”.⁷⁶ Această definiție reflectă o vagă mișcare nazistă percepută ca fiind

72 Что Россия должна сделать с Украиной. РИА Новости. <https://ria.ru/20220403/ukraina-1781469605.html>

73 Dmitry Medvedev Telegram: Contact @medvedev_telegram. https://t.me/medvedev_telegram/34.

74 Вечер с Владимиром Соловьевым. Политика на хрустальном шаре и предсказания Жириновского. Эфир от 08.04.2022 // Смотрим. (n.d.). accesat 22 mai 2022 la <https://smotrim.ru/video/2399418>, Pentru clip: Francis Scarr [@francis_scarr], Twitter, Aseară, televiziunea de stat rusă s-a apropiat cel mai mult din cât am văzut eu de acel articol îngrozitor publicat de RIA Novosti Am adăugat câteva subtitrări (sper că o să-mi scuzati treaba făcută în grabă) Primul om care vorbește este un fost deputat ucrainean pro-Kremlin. Al doilea este prezentatorul Vladimir Solovyov, <https://twitter.com/francska1/status/1512348114254020609>

75 Pentru o captură de ecran: Anton Barbashin [@ABarbashin], Twitter, Propagandistul-șef al Rusiei, Vladimir Soloviev, împărtășește un mesaj care ajută la clarificarea a ceea ce este deja evident. Rusia duce un război pentru a ocupa Ucraina și a elimina statalitatea ucraineană, „eliberând-o de colonizatorii germani, anglo-saxoni și evrei”, <https://twitter.com/abarbashin/status/1528399289554243586>, Link-ul original din contul lui Solovyov (acum șters / nu funcționează): Vladimir Solovyov Telegram: Contact @SolovievLive. <https://t.me/SolovievLive/108219>

76 Вечер с Владимиром Соловьевым. “Отечественная война” с Западом. Эфир от 05.05.2022 // Смотрим. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <https://smotrim.ru/video/2408041>, Pentru clip: Julia Davis [@JuliaDavisNews], Twitter, ”After Lavrov’s hideous antisemitic Nazi remarks, for which Putin had to apologize to Israel, new directives apparently landed at the state TV studios. Now they claim that Nazism doesn’t have to be antisemitic and in its new iteration it is [drumroll] anti-Slavic and anti-Russian” - <https://twitter.com/JuliaDavisNews/>

anti-rusă de către Kremlin. Pe 8 mai 2022, cu o zi înainte de Ziua Victoriei, cunoscută drept cea mai importantă și mai celebrată sărbătoare națională din Rusia, care marchează victoria sovietică asupra Germaniei naziste în cel de-al Doilea Război Mondial, cunoscut în Rusia și sub numele de „Marele Război al Patriei”,⁷⁷ Putin a trimis o telegramă separatiștilor susținuți de Rusia din estul Ucrainei, afirmând că rușii „luptă umăr la umăr pentru eliberarea pământului lor natal de mizeria nazistă” și a promis că „victoria va fi a noastră, ca în 1945”.⁷⁸

Autoritățile religioase au întărit narațiunea laudând invazia cu insinuări și semnificație spirituală. Pe 13 martie, capul Bisericii Ortodoxe Ruse, Patriarhul Kirill al Moscovei, a dăruit o icoană ortodoxă directorului Gărzii Naționale Ruse general Viktor Zolotov pentru a „inspira tinerii soldați” care sunt „pe calea către apărarea Patriei”.⁷⁹ Generalul Zolotov a acceptat icoana, spunând că va „proteja armata rusă și va accelera victoria noastră” asupra „naziștilor”.⁸⁰ La 15 martie 2022, Aleksandr Shchipkov, prim-vicepreședinte al Departamentului Sinodal al Patriarhiei Moscovei a Bisericii Ortodoxe Ruse pentru relațiile cu societatea și mass-media, a vorbit în cadrul unei conferințe teologice, argumentând că Ucraina este „cel mai strălucit exemplu” de „nazism”, adăugând:

Preasfințitul Patriarh Kirill menține o legătură strânsă cu poporul lui Dumnezeu... ceea ce se vede mai ales în timpul zilelor de încercări. Inclusiv acum, când Rusia luptă împotriva celei mai inumane ideologii din istorie – nazismul”.⁸¹

În contextul cultural și național al istoriei Rusiei, aceste referiri la cel de-al Doilea Război Mondial leagă în mod fățiș invazia actuală de războiul existențial al Uniunii Sovietice cu Germania nazistă – amplificând impactul propagandei asupra publicului său prin injectarea acesteia cu un element puternic al identității rusești, impunând o datorie personală soldaților și potențialilor recruți.⁸²

Această incitare reia alți catalizatori istorici ai genocidului, inclusiv justificarea violenței pe baza virtuții și a bunurilor viitoare sau o datorie personală și națională de a elibera și uni rușii și ucrainenii.⁸³

Mesajele de propagandă sunt încărcate colectiv cu termeni despre care s-a constatat status/1522403876040855554.

77 ”History repeats ‘endlessly’ in Ukraine, as specter of WWII looms”] *Cornell Chronicle*. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la <https://news.cornell.edu/media-relations/tip-sheets/history-repeats-endlessly-ukraine-specter-wii-looms>.

78 Поздравления лидерам и гражданам иностранных государств по случаю 77-й годовщины Победы в Великой Отечественной войне • Президент России. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <http://kremlin.ru/events/president/news/68363>

79 Генерал армии Виктор Золотов принял из рук Святейшего Патриарха Московского и всея Руси Кирилла икону Августовской иконы Божией Матери для главного храма Росгвардии – Новости Росгвардии. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la <https://web.archive.org/web/20220418063718/https://rosguard.gov.ru/News/Article/general-armii-viktor-zolotov-prinyal-iz-ruk-svyatejshego-patriarxa-moskovskogo-i--vseya-rusi-kirilla--ikonu--avgustovskoj-ikony-bozhiej-materi-dlya-gll>

80 Ibidem.

81 Святейший Патриарх Кирилл. Концептуальное влияние на общественные процессы / Статьи / Патриархия.ru. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <http://www.patriarchia.ru/db/text/5908596.html>

82 Troianovski, A. (2022, 17 martie). ”Why Vladimir Putin Invokes Nazis to Justify His Invasion of Ukraine,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/03/17/world/europe/ukraine-putin-nazis.html>.

83 Benesch, *Dangerous Speech*, 84-86.

că au incitat la alte genociduri,⁸⁴ descriind ucrainenii sau ucrainitatea ca fiind subumane („zombifiați”, „de natură bestială”, „element subordonat al unei civilizații diferite și străine”), bolnavi sau contaminați („tulburarea minții”, „hrăniți cu otravă anti-rusă”, „eliberați patria lor de mizeria nazistă”) și ca simbol al răului și o amenințare existențială („o amenințare mai mare decât ... Nazismul german”, „un proiect nazist global”, „tineretul hitlerist” etc.).

Condiționarea publicului rus să comită și să accepte atrocități

Kremlinul a negat în repetate rânduri că forțele sale au comis atrocități, numindu-le „falsuri”, permițând astfel soldaților să le comită și publicului rus să accepte alte atrocități.⁸⁵ Kremlinul a sărbătorit chiar soldați din Brigada 64 de pușcași motorizați, suspectați de crime în masă în Bucha. Pe 18 aprilie, Putin a acordat brigăzii un titlu onorific pentru „protejarea suveranității Rusiei”, laudând „marele eroism și curaj [al unității]... un model în îndeplinirea datoriei sale militare, al vitejiei, al dăruirii și al profesionalismului”.⁸⁶ Soldații ruși de vârstă impresionabilă sunt îndoctrinați în plus prin citirea obligatorie a eseului lui Putin despre „Unitatea rușilor și ucrainenilor” și prin „programele de televiziune informaționale” zilnice (cu excepția duminicii).⁸⁷

Toți promotorii mesajelor de propagandă care încurajează violența împotriva ucrainenilor dețin poziții extrem de influente, fiind inclusiv lideri politici, personalități religioase și jurnaliști în mass-media de stat, cu un cvasi-monopol asupra diseminării informațiilor de care depinde populația.⁸⁸ Incitarea susținută de aceștia este cu atât mai influentă pe fondul măsurilor de cenzură fără precedent impuse recent asupra unui mediu mediatic deja restrictiv. La începutul invaziei, Rusia a adoptat o lege cu noi sancțiuni penale pentru „difuzarea deliberată de informații false despre forțele armate”, pedepsită cu până la 15 ani de închisoare; a propus o altă lege care să permită interzicerea mass-mediei străine;⁸⁹ a blocat principalele canale de știri străine și Facebook și Instagram (ulterior, un tribunal din Moscova a confirmat interdicția, iar zonele separatiste susținute de Rusia au blocat accesul la platforme);⁹⁰ și a restricționat accesul la Twitter.⁹¹ Alte

84 A se vedea Benesch și Maynard, *Dangerous Speech and Dangerous Ideology: An Integrated Model for Monitoring and Prevention*, la 80.

85 Dmitry Medvedev Telegram: Contact @medvedev_telegram. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la https://t.me/medvedev_telegram/34.

86 Командованию и личному составу 64 отдельной гвардейской мотострелковой бригады • Президент России. (n.d.). accesat 20 mai 2022 la <http://www.kremlin.ru/events/president/letters/68234>.

87 Troianovski, A. (2022, 17 aprilie), „Atrocities in Ukraine War Have Deep Roots in Russian Military,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/04/17/world/europe/ukraine-war-russia-atrocities.html>.

88 A se vedea *Dangerous Speech* la 77-79. Nu există nici un indiciu că proprietarii mass-media de stat, prezentatorii, sau editorii s-au distanțat de propaganda incitatoare. De fapt, redactorul-șef al RT news și șefa grupului media care gestionează Sputnik și RIA Novosti, Margarita Simonyan, ea însăși a sugerat în mod explicit că o „parte semnificativă a națiunii ucrainene s-a dovedit a fi într-o stare de frenezie nazistă”, pe care o definește ca fiind caracterizată printr-o „natură bestială”. A se vedea și Nahimana TJ 1024.

89 Текст правового акта в ИПС «Законодательство России» • Официальный интернет-портал правовой информации. (n.d.). accesat 26 mai 2022 la <http://ips.pravo.gov.ru:8080/default.aspx?pn=0001202203040007>, Reuters. (2022, 5 aprilie). Proiectul de lege rusesc deschide calea pentru represalii rapide împotriva mass-media străine - <https://www.reuters.com/business/mediatelecom/russian-draft-law-paves-way-fast-retaliation-against-foreign-media-2022-04-05/>.

90 Reuters. (2022, 11 mai), „Russian-backed separatist regions of east Ukraine block Facebook”, Instagram. <https://www.reuters.com/legal/transactional/russian-backed-separatist-region-east-ukraine-blocks-facebook-instagram-2022-05-11/>.

91 „Russia Takes Censorship to New Extremes, Stifling War Coverage,” *The New York Times*. (n.d.). accesat 26

canale mass-media străine și surse independente de știri s-au închis în mod similar sub presiune.⁹² Prin controlul peisajului mediatic, statul alimentează mai direct soldații cu propagandă incitatoare prin singurele surse de informații rămase, inclusiv prin intermediul platformelor online, cum ar fi popularele Telegram sau VK. Controlul sporit al statului asupra mass-mediei permite de asemenea Kremlinului să îndoctrineze publicul larg pentru a tolera, dacă nu sprijinii, invazia și atrocitățile sale, fără să apară o rezistență populară internă.

De altfel, există dovezi care indică faptul că soldații ruși sunt încurajați de utilizatorii rețelelor de socializare sau de rudele din Rusia să comită atrocități, din cauza propagandei feroce care îi înfățișează pe ucraineni, inclusiv pe civili, ca naziști. Potrivit unei analize a reacțiilor utilizatorilor ruși la vestea crimelor în masă din Bucha pe canalele naționaliste Telegram, cel puțin jumătate din eșantion a cerut armatei ruse să fie mai violentă, inclusiv comentarii precum „pedeapsa cu moartea pentru toți khokhol (un termen peiorativ pentru ucraineni), nu există loc pentru ei în această lume, este momentul să distrugem această rasă nenorocită” și „trebuie să-i omoram pe nenorociții ăștia”.⁹³ Într-o înregistrare publicată a unei conversații telefonice, unui soldat rus i se spune de către o rudă să „împuște nenorociții ... atâta timp cât nu ești tu. Să-i ia naiba. Nenorociți dependenți de droguri și naziști”.⁹⁴

Există dovezi considerabile care demonstrează că soldații ruși au internalizat propaganda de stat și fie și-au exprimat intenția de genocid, fie au comis atrocități ca răspuns la aceasta, deși nu este necesară o legătură causală pentru constatarea incitării. Un ucrainean care a reușit să fugă din Mariupol a declarat pentru *New York Times* că atunci când i-a cerut unui soldat rus de la un punct de control să o îndrume spre Ucraina, el a răspuns: „îi vom extermina pe toți cei de acolo, mergi în Rusia”.⁹⁵ Potrivit șefului unei linii telefonice de urgență pentru victime susținută de UNICEF, soldații au amenințat în mod explicit că vor viola „fiecare curvă nazistă”.⁹⁶ Potrivit martorilor din Bucha, forțele ruse au mers din ușă în ușă, susținând că „vânează naziști” și au adunat bărbații de

mai 2022 la <https://www.nytimes.com/2022/03/04/world/europe/russia-censorship-media-crackdown.html>; “Russian law aimed at curbing Ukraine war criticism casts chill over critics,” *CBC* - <https://www.cbc.ca/news/world/russia-lawsukraine-invasion-war-critics-1.6382168>; Dan Milmo, (2022, 4 martie), “Russia blocks access to Facebook and Twitter,” *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/04/russia-completely-blocks-access-to-facebook-and-twitter>; Elizabeth Culliford (2022, 26 februarie), “Twitter says its site is being restricted in Russia,” *Reuters* - <https://www.reuters.com/technology/twitter-says-its-site-is-being-restricted-russia-2022-02-26/>.

92 AP News (2022, 21 martie), “Russia court bans Facebook, Instagram on “extremism” charges,” - <https://apnews.com/article/russia-ukraine-technology-business-moscow-facebook-456db70cbe8e9bb639fca9fe2d793b10>; Jillian Deutsch & Aaron Eglitis (2022, 10 mai), “Putin’s Crackdown Pushes Independent Russian Media Into Crypto,” *Bloomberg UK* - <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-05-10/putin-s-crackdown-pushes-independent-russian-media-into-crypto>.

93 “‘We’ve Got to Kill Them’: Responses to Bucha on Russian Social Media Groups,” la 2-5.

94 Anne Applebaum. (2022, 25 aprilie), ~Ukraine and the Wars That Lead to Mass Murder, ~ *The Atlantic* - <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2022/06/ukraine-mass-murder-hate-speech-soviet/629629/>.

95 Tavernise, S., Toeniskoetter, C., Novetsky, R., Chaturvedi, A., Feldman, N., Daniel, C., Baylen, L. O., Benoist, M., Powell, D., Bonja, R., Lozano, M., Ittoop, E., & Wood, C. (2022, 18 mai), “The Battle for Azovstal: A Soldier’s Story,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/05/18/podcasts/the-daily/the-battle-for-azovstal-a-soldiers-story.html> la 15:56-16:52.

96 Tara John, Oleksandra Ochman & Sandi Sidhu (2022, 22 aprilie), “Russian troops use rape as ‘an instrument of war’ in Ukraine, rights groups allege,” *CNN* - <https://www.cnn.com/2022/04/22/europe/ukraine-sexual-violence-allegations-russia-cmdintl/index.html>.

vârstă militară.⁹⁷ La un moment dat, o mulțime a fost adunată într-o piață pentru a vedea cinci bărbați în genuncheați cu capul acoperit. În urma execuției unuia dintre bărbați prin împușcare în cap, un comandant a spus mulțimii „... este un gunoi. Suntem aici pentru a vă curăța de gunoaie”.⁹⁸ Un rezident din Hostomel și-a amintit de un ofițer rus superior care i-a spus unei fetițe de opt ani „te vom elibera de naziști”.⁹⁹

În conformitate cu cadrul juridic privind responsabilitatea statului, există motive întemeiate pentru a concluziona că escaladarea campaniei de propagandă a Rusiei echivalează cumulat cu incitarea directă și publică la comiterea genocidului împotriva ucrainenilor ca grup, în parte. Legătura de cauzalitate directă dintre această incitare sancționată de stat și atrocități nu face decât să crească pe măsură ce invazia continuă. Comportamentul celor care difuzează mesajele de incitare poate fi atribuit statului, deoarece toți sunt organe de stat *de jure* sau *de facto*, inclusiv șeful statului, membri-cheie ai Dumei de Stat și șefi ai unităților de securitate sau instituțiilor mass-media de stat deținute de Kremlin sau aflate sub controlul efectiv al Kremlinului. Ca atare, există motive întemeiate pentru a concluziona că Rusia poartă responsabilitatea statului pentru încălcarea articolului III litera (c) din Convenția privind genocidul.

II. Dovezi ale intenției de genocid

Următoarea secțiune 1) va descrie legea aplicabilă privind modul în care intenția de genocid poate fi demonstrată de un plan general sau concertat sau dedusă dintr-un tipar de campanii distructive care vizează grupul național ucrainean și 2) va prezenta dovezile care pot stabili intenția de genocid.

Legea aplicabilă

Ceea ce distinge genocidul ca o crimă internațională unică este „intenția” de a distruge un grup protejat în întregime sau parțial.¹⁰⁰ Instanțele internaționale recunosc că o anchetă privind ce există în mintea făptașilor este un exercițiu inutil, dacă nu imposibil, în absența unei mărturisiri.¹⁰¹ În loc de aceasta, instanțele și comisiile se uită la alte manifestări ale intenției, inclusiv un „plan general” sau un tipar sistematic de atrocități îndreptate împotriva unui anumit grup din care să se deducă intenția specifică,¹⁰² sau „acțiuni care au avut o secvență logică și coerentă”.¹⁰³

97 Human Rights Watch (2022, 21 aprilie), „Ukraine: Russian Forces’ Trail of Death in Bucha,” - <https://www.hrw.org/news/2022/04/21/ukraine-russian-forces-trail-death-bucha>; Oleksandr Stashevskiy & Nebi Qena (2022, 4 aprilie), „Ukraine accuses Russia of massacre, city strewn with bodies,” *News* - <https://apnews.com/article/russia-ukrainezelenskyy-kyiv-europe-evacuations-665fd06b92852547d7b27627b99509a6>; Amnesty He’s Not Coming Back, la 7.

98 Human Rights Watch (2022, 3 aprilie), „Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas,” - <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>;

99 Brenna Smith & Masha Froliak (2022, 23 martie), „Russian Soldiers Took Their City, Then Their Homes,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/03/20/world/europe/russian-soldiers-video-kyiv-invasion.html>.

100 A se vedea GJC at 10.

101 ICTY, Hotărârea la apel Procuror v. Jelisić; ICTR Hotărârea Akayesu 523.

102 Bosnia 373.

103 „Guatemala: Memory of Silence,” *Commission for Historical Clarification*, februarie 1999, punctul 120, descriind actele de genocid ca fiind „supunerea față de o politică mai adâncă, planificată strategic”. A se vedea, de asemenea, punctul 111, „Având în vedere seria de acte penale și încălcări ale drepturilor omului care au

Un plan general poate fi evidențiat, printre altele, prin declarații oficiale, directive, o politică și „invariabilitatea metodelor deucidere aplicate”.¹⁰⁴

Jurisprudența și practica internațională au analizat, de asemenea, actele specifice de genocid în temeiul Articolului II ca iluminând problema intenției genocidare deoarece, așa cum a susținut CIJ, „caracterizarea actelor și relația lor reciprocă pot contribui la o deducție a intenției”.¹⁰⁵ Actele prevăzute de Articolul II sunt constitutive genocidului și, prin urmare, pot indica intenția de genocid atunci când sunt privite în totalitatea lor. În timp ce uciderea demonstrează metoda cea mai imediată de distrugere fizică, genocidul poate fi comis prin „oricare” dintre celelalte acte enumerate, care contribuie la o distrugere pas cu pas a grupului, în întregime sau în parte, în special atunci când sunt comise în mod sistematic.¹⁰⁶ Următoarele secțiuni ar trebui gândite în special în lumina jurisprudenței privind genocidul comis cu intenția de a distruge grupul „în parte”. CIJ a luat în considerare trei factori proveniți din jurisprudență pentru a interpreta dacă partea grupului vizat să fie distrus corespunde nivelului unui genocid „în parte”. Primul este dacă partea vizată este substanțială sau „suficient de semnificativă pentru a avea un impact asupra grupului în ansamblu”.¹⁰⁷ Al doilea este domeniul de control al făptuitorului: „este larg acceptat faptul că se poate constata că genocidul a fost comis în cazul în care intenția este de a distruge grupul într-o zonă limitată din punct de vedere geografic ... [și, prin urmare], domeniul de activitate și de control al făptuitorului trebuie luat în considerare ... [sau] existența oportunității”.¹⁰⁸ Al treilea este criteriul „calitativ” sau „importanța în cadrul grupului” a părții vizate¹⁰⁹, care include în special conducerea grupului, sau persoane emblematice

avut loc în regiunile și perioadele indicate și care au fost analizate pentru a stabili dacă acestea au constituit infrațiunea de genocid, CEH concluzionează că reiterarea actelor distructive, îndreptate sistematic împotriva grupurilor din populația mayașă, printre care se poate menționa eliminarea liderilor și acte criminale împotriva minorilor care nu ar fi putut fi ținte militare, demonstrează că singurul numitor comun pentru toate victimele a fost faptul că acestea aparțineau unui anumit grup etnic și arată că aceste acte au fost comise « cu intenția de a distruge, în totalitate sau parțial » aceste grupuri”. Pledoariile Bosniei și Herțegovinei au descris în mod util deducția intenției statului: „un plan operațional pentru distrugerea grupului... se poate constata cu ușurință prin inducție printr-o analiză globală a acțiunilor infracționale întreprinse de stat împotriva grupului țintă”. ICJ, *Bosnia c. Serbiei*, Oral pleadings, 20 aprilie 2006, CR/2006/34, punctul 33. A se vedea, de asemenea, Hotărârea Bosnia 371. Noțiunea de „intenție” a unui stat poate fi înțeleasă conceptual ca atribuind „culpa” unui stat. Beatrice I. Bonafé, *The Relationship Between State and Individual Responsibility for International Crimes*, la 123-24.

104 Procuror c. Krstic (Hotărâre) (Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, Camera de judecată, Cauza nr. IT-98- 33-T, 2 august 2001) punctul 572 (dovezile care au demonstrat planificarea genocidului au inclus „numărul și natura forțelor implicate, limbajul codificat standardizat folosit de unități în comunicarea informațiilor despre asasinat, amplexarea execuțiilor, invariabilitatea metodelor de ucidere aplicate, indică faptul că s-a luat decizia de a ucide toți bărbații bosniaci musulmani de vârstă de înrolare”.

105 Croația c. Serbiei 130.

106 Pentru o discuție mai profundă cu privire la spectrul de violență genocidara care nu ucide, prea des trecut cu vederea în deciziile procurorilor, a se vedea *Global Justice Center*, „Beyond Killing: Gender, Genocide, and Obligations Under International Law,” Decembrie 2018, disponibil la <https://globaljusticecenter.net/files/Gender-and-Genocide-Whitepaper-FINAL.pdf>.

107 Bosnia c. Serbiei, la punctul 198.

108 Id. la 199.

109 Procuror c. Krstic, Cauza nr. ICTY-IT-98-33, hotărârea, la punctele 12 și 587 („În cazul în care o anumită parte a grupului este emblematică pentru întregul grup sau este esențială pentru supraviețuirea sa, acest lucru poate sprijini constatarea că partea se califică drept substanțială în sensul articolului [II]”), și citând Raportul final al Comisiei de experți instituită în temeiul Rezoluției 780 a Consiliului de Securitate (1992) „că intenția de a

pentru grup sau esențiale pentru supraviețuirea acestuia.¹¹⁰

Un plan general

Declarațiile oficiale sau aprobate oficial de Rusia citate în secțiunea anterioară privind incitarea, luate în ansamblu, pot indica un „plan general” de distrugere a grupului național ucrainean în parte, demonstrând astfel intenția de genocid. Oficialii de cel mai înalt rang ai Rusiei și mass-media de stat au negat existența unei națiuni ucrainene, au exprimat un obiectiv vag de a „denazifica” Ucraina și au caracterizat un segment semnificativ nedefinit al populației (sau pe „ei”) ca naziști sau amenințări mortale, făcând din acest grup o țintă legitimă pentru distrugere. Tolstoy și Medvedev, vicepreședinți ai Dumei de Stat și ai Consiliului de Securitate, au descris o întreagă generație de ucraineni ca naziști („tinerii ucraineni au fost transformați în Tineretul Hitlerist”, și „În ultimii 30 de ani, un segment pasionat de ucraineni s-a rugat pentru cel de-al Treilea Reich. Literalmente”). Postarea lui Medvedev din 5 aprilie pe Telegram în mijlocul invaziei este poate cea mai revelatoare declarație privind un plan de genocid pe termen lung din partea unui înalt funcționar aflat într-o poziție de autoritate specială asupra aparatului de securitate: „Nu e de mirare că, după ce s-a transformat în al Treilea Reich și după ce a scris în manualele sale de istorie numele trădătorilor și acoliților naziști, Ucraina va avea aceeași soartă cu acesta. Acest tip de Ucraina primește ceea ce merită!... Aceste sarcini dificile nu pot fi finalizate instantaneu. Și nu vor fi decise doar pe câmpurile de luptă”.¹¹¹ Soldații ruși au făcut, de asemenea, declarații potrivit martorilor care ar putea indica existența unui plan mai adânc („îi vom extermina pe toți cei de acolo [din Ucraina], mergi în Rusia” sau „suntem aici pentru a vă curăța de gunoaie” în urma unei execuții publice sumare în Bucha).

Deducerea intenției genocidare dintr-un tipar de distrugere care vizează ucrainenii

Forțele ruse au dus la îndeplinire un tipar de atrocități consecvent și omniprezent împotriva civililor ucraineni în mod colectiv în cursul invaziei.

Crime în masă

Forțele ruse au adunat civili ucraineni pentru execuții sumare în masă în locațiile ocupate din Ucraina, inclusiv în regiunile Kiev, Sumî și Chernihiv (provincii), marcate de metode comune caracteristice de ucidere.¹¹² De-a lungul acestor zone, anchetatorii și analiștii naționali și internaționali au documentat extinderea rapidă a gropilor comune și un tipar de cadavre civile ucrainene găsite cu mâinile legate, torturate și împușcate de la mica distanță.¹¹³ Amploarea exactă a asasinatelor nu va fi cunoscută până când anchetatorii

distruge o anumită parte a unui grup, cum ar fi liderii săi politici, administrativi, intelectuali sau de afaceri, „poate fi un indiciu puternic al genocidului, indiferent de numărul exact de morți”.

110 Bosnia 200; Procuror c. Zdravko Tolimir, Hotărârea la apel, 8 aprilie 2015, punctul 263, https://www.icty.org/x/cases/tolimir/acjug/en/150408_judgement.pdf; a se vedea, de asemenea, Croația c. Serbiei, Opinia separată a judecătorului Bhandari, punctele 15-21.

111 https://t.me/medvedev_telegram/34.

112 ”Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine,” (n.d.) - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/05/analytical-report_-6-20-april-2022-1.pdf; ”Ukrainians unearth horrors near Kyiv, a month after Russian retreat,” *POLITICO* (n.d.), accesat 22 mai, 2022 - <https://www.politico.com/news/2022/05/09/kyiv-ukraine-russia-war-horrors-00030992>.

113 Anthony Faiola, Michael Birnbaum & Mary Ilyushina (2022, April 24), ”In Mariupol echoes of history, utter

nu vor avea un acces sigur la siturile controlate de forțele ruse.

Bucha

Masacrele documentate comise la Bucha pot indica un tipar în teritoriile ocupate de Rusia. După retragerea forțelor ruse, anchetatorii naționali și internaționali au documentat execuții sumare pe scară largă ale rezidenților uciși de la mica distanță, cu mâinile legate și urme de tortură.¹¹⁴ Observatorii au raportat în mod constant că erau împrăștiate în tot orașul cadavrele civililor, inclusiv corpul unei femei găsite într-o pivniță după ce a fost violată și împușcată în cap și cinci cadavre torturate, legate de mâini și ghemuite, în pivnița unei tabere de vară pentru copii care a fost folosită ca bază de soldații ruși.¹¹⁵ ONU a documentat sute de asasinat ilegale ale civililor în Bucha, un oraș cu o populație de aproximativ 35.000 de locuitori înainte de război, și în alte așezări la nord de Kiev.¹¹⁶ Potrivit șefului casei funerare municipale din Bucha, doar două dintre cadavrele îngropate de echipa sa în gropi comune erau militari ucraineni.¹¹⁷

Potrivit unui lucrător de servicii funerare, care a colectat aproximativ 200 de cadavre în Bucha:

Aproape toți au fost uciși cu un glonț tras de la mica distanță, fie în cap, fie în ochi... [inclusiv] aproximativ 50 de cadavre cu mâinile legate... [cu] semne de tortură. Au fost împușcați în mâini și picioare. Unele dintre craniile lor au fost fracturate cu obiecte contondente.¹¹⁸

Un alt lucrător de servicii funerare a confirmat că acei locuitori uciși sumar au fost

devestation and a last stand,” *The Washington Post* - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/24/mariupol-ukraine-last-days/?variant=15bc93f5a1ccbb65>; Paulina Villegas (2022, 21 April) ”New mass graves point to war crimes in Mariupol, Ukrainian officials say,” *The Washington Post* - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/21/new-mass-grave-manhush-near-mariupol/>; Jack Watling. (2022, April 23), ”In Mariupol, Putin now rules a wasteland pitted with mass graves,” *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/23/in-mariupol-putin-now-rules-a-wasteland-pitted-with-mass-graves>; Human Rights Watch (2022, April 26), ”Urgently Help Ukraine Civilians Flee Mariupol” - <https://www.hrw.org/news/2022/04/26/urgently-help-ukraine-civilians-flee-mariupol>; Nicole Werbeck & Dustin Jones (2022, April 22), ”Another possible mass grave with as many as 9000 bodies is found near Mariupol”, NPR - <https://www.npr.org/sections/pictureshow/2022/04/22/1094234731/possible-mass-graves-near-mariupol-shown-in-satellite-images>.

114 Oleksandr Stashevskiy & Nebi Qena (2022, April 4), ”Ukraine accuses Russia of massacre, city strewn with bodies,” AP NEWS - <https://apnews.com/article/russia-ukraine-zelenskyy-kyiv-europe-evacuations-665fd06b92852547d7b27627b99509a6>; Carlotta Gall. (2022, April 11). ”They shot my son. I was next to him. It would be better if it had been me”: ”Bucha’s Month of Terror,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/interactive/2022/04/11/world/europe/buchaterror.html?searchResultPosition=1>; Malachy Browne, David Botti & Haley Willis. (2022, April 4). ”Satellite images show bodies lay in Bucha for weeks, despite Russian claims,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/04/04/world/europe/bucha-ukraine-bodies.html>; Reality Check & BBC Monitoring (2022, April 11), BBC News - <https://www.bbc.com/news/60981238>. A se vedea, de asemenea, ”Amnesty He’s Not Coming Back.”

115 Carlotta Gall (2022, April 11), ”They shot my son. I was next to him. It would be better if it had been me: Bucha’s Month of Terror,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/interactive/2022/04/11/world/europe/buchaterror.html?searchResultPosition=1>; France 24 (2022, April 21), . ”They shot my son. I was next to him. It would be better if it had been me”: ”Bucha’s Month of Terror” - <https://www.france24.com/en/live-news/20220421-bucha-astreet-filled-with-bodies>; Sarah Rainsford (2022, May 16), ”Ukraine: The children’s camp that became an execution ground,” BBC News - <https://www.bbc.com/news/world-europe-61442387>.

116 Office of the High Commissioner for Human Rights (2022, May 10), ”Plight of civilians in Ukraine” -<https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2022/05/plight-civilians-ukraine>.

117 Human Rights Watch (2022, April 21), ”Ukraine: Russian Forces’ Trail of Death in Bucha” - <https://www.hrw.org/news/2022/04/21/ukraine-russian-forces-trail-death-bucha>

118 Ibid.

găsiți cu mâinile legate și urme de tortură.¹¹⁹ Forțele de ocupație ruse au mers din ușă în ușă adunând oameni de vârstă militară pentru execuții publice sumare.¹²⁰ Potrivit unui martor, soldații ruși au executat persoane „pur și simplu pentru că au un tatuaj al emblemei naționale a Ucrainei”.¹²¹ Pe 4 martie, soldații ruși au forțat aproximativ 40 de locuitori să privească cum cinci bărbați se dezbracă și îngenunchează cu capul acoperit de cămăși, ca apoi cel puțin unul să fie împușcat în cap.¹²² Un martor a relatat că a văzut o baltă mare de sânge de-a lungul zidurilor a ceea ce părea a fi folosit ca sediu rusesc în apropiere.¹²³ Aceste execuții publice ar constitui, în plus, acte de genocid în temeiul articolului II litera (b) în ceea ce privește vătămarea gravă atât împotriva ucrainenilor uciși, cât și a celor forțați să urmărească execuția sau maltratarea severă a unei rude.¹²⁴

Pe lângă execuțiile din apropiere, anchetatorii au documentat și un tipar în care forțele rusești împușcă locuitorii din Bucha găsiți afară sau adăpostiți în interior. O anchetă Amnesty International a constatat că soldații ruși au aruncat grenade în case și au împușcat aproape orice rezident aflat afară.¹²⁵ Un soldat l-a avertizat pe un locuitor că „avem ordine să împușcăm [pe oricine aflat pe stradă]”.¹²⁶ În acest timp, dispozitive explozive activate de victime au fost plasate pe cadavre, o tactică care maximizează uciderea prin vizarea rezidenților care colectează cadavrele și împiedică investigațiile prin distrugerea probelor.¹²⁷

Alte situri de crime în masă

Soldații ruși au terorizat și executat sumar civili în alte zone aflate sub ocupație rusă. Pe 27 februarie, în Staryi Bykiv, forțele ruse au adunat cel puțin șase bărbați, ale căror cadavre potrivit martorilor au fost găsite mai târziu, unele cu semne grave de tortură.¹²⁸ La Novyi Bykiv, pe 30 martie, cu o zi înainte ca forțele ruse să se retragă, soldații ruși au luat 8 din cei 21 de săteni ținuți într-o cameră de cazane, după ce au spus că au ordin să execute 8 deținuți, cadavrele mai multora dintre aceștia fiind găsite potrivit martorilor o zi mai târziu, cu capetele zdrobite.¹²⁹ Anchetatorii au identificat și execuții ale civililor

119 Ibid.

120 Mari Saito (2022, May 5), "Love letter, ID card point to Russian units that terrorised Bucha," Reuters - <https://www.reuters.com/investigates/special-report/ukraine-crisis-bucha-killings-soldiers/>.

121 Eliot Higgins (2022, May 6), "Russia's Bucha 'Facts' Versus the Evidence," *Bellingcat* - <https://www.bellingcat.com/news/2022/04/04/russias-bucha-facts-versus-the-evidence/>; «Стреляли либо в затылок, либо в сердце». Рассказ свидетеля казней жителей Бучи в оккупации. (n.d.). Вот Так. Accesat 22 mai 2022 la <https://vot-tak.tv/novosti/03-04-2022-rasstrely-zhitelej-buchi/>.

122 Human Rights Watch. (2022, April 3), "Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>.

123 Ibid.

124 Kvočka et al. (IT-98-30/1), punctul 149.

125 Amnesty, "He's Not Coming Back," a, la 7-9, 16.

126 Carlotta Gall (2022, April 11), "They shot my son. I was next to him. It would be better if it had been me": Bucha's Month of Terror - *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/interactive/2022/04/11/world/europe/buchaterror.html?searchResultPosition=1>.

127 Human Rights Watch (2022, April 21), "Ukraine: Russian Forces' Trail of Death in Bucha" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/21/ukraine-russian-forces-trail-death-bucha>.

128 Human Rights Watch (2022, April 3), "Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>; Ucraina: Execuții, tortură în timpul ocupației ruse. (2022, 18 mai). Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2022/05/18/ukraine-executions-torture-during-russian-occupation>.

129 "Ukraine: Executions, Torture During Russian Occupation," (2022, May 18), Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2022/05/18/ukraine-executions-torture-during-russian-occupation>.

în public în regiunea Chernihiv.¹³⁰ Directorul adjunct al morgii regionale Chernihiv a raportat un număr mare de cadavre care soseau cu împuşcături în partea din spate a capului, caracteristice pentru execuții, inclusiv 20 la sută cu mâinile legate.¹³¹ În diferite orașe și municipii ucrainene, locuitorii au raportat că forțele ruse împuşcau în mod deschis civili în stradă.¹³² În Irpin, soldații ruși au împuşcat potrivit martorilor locuitorii care mergeau pe stradă și au trecut peste trupurile lor cu tancurile.¹³³ Potrivit unui oficial regional, 100 de civili au murit sub ocupație rusă în Sumy, și au fost găsite cadavre încătușate, cu semne de tortură și împuşcături în cap.¹³⁴ Soldații ruși au mers și direct în case și adăposturi pentru a ucide civili.¹³⁵ Pe 7 martie, în Vorzel, potrivit martorilor, soldații ruși au luat cu asalt un subsol, au aruncat o grenadă de fum înăuntru și au tras asupra civililor care au încercat să scape.¹³⁶ Potrivit șefului unei unități de soldați voluntari din satul Motyzhyn din apropiere, un transportor blindat rus a trecut pe o stradă trăgând la întâmplare în case cu o mitralieră grea.¹³⁷

Deși Mariupol se află sub control rusesc și, prin urmare, rămâne inaccesibil pentru anchete la fata locului, analiza imaginilor din satelit a scos la iveală extinderea rapidă și masivă a cimitirelor și a gropilor comune din zonă începând cu luna martie.¹³⁸

www.hrw.org/news/2022/05/18/ukraine-executions-torture-during-russian-occupation.

130 Ibid.

131 Mark MacKinnon (2022, April 18), "The bodies, like the bad memories, keep coming at the Chernihiv regional morgue in Ukraine," *The Globe and Mail* - <https://www.theglobeandmail.com/world/article-ukraine-russia-chernihiv-civilian-deaths/>.

132 Amnesty, "He's Not Coming Back," 26.

133 *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine* (2022), International Partnership for Human Rights - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/04/final_22-march-5-april-3_eng_proof.pdf (lagăr de filtrare în regiunea Donețk); "In ruined Kyiv suburb, residents ask, 'What have we done to Putin to be slaughtered like this?'" France 24 - <https://www.france24.com/en/europe/20220422-in-ruined-kyiv-suburb-residents-ask-what-have-we-done-to-putin-to-beslaughtered-like-this>.

134 *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine* (2022), International Partnership for Human Rights - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/04/final_22-march-5-april-3_eng_proof.pdf (3).

135 Amnesty International (2022, April 7), "Ukraine: Russian forces extrajudicially executing civilians in apparent war crimes - new testimony" - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/ukraine-russian-forces-extrajudicially-executing-civilians-inapparent-war-crimes-new-testimony/>.

136 Human Rights Watch (2022, April 3), "Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>.

137 Carlotta Gall (2022, April 11), "They shot my son. I was next to him. It would be better if it had been me": Bucha's Month of Terror, *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/interactive/2022/04/11/world/europe/buchaterror.html?searchResultPosition>.

138 Stephanie Stamm & Emma Brown (2022, May 6), "Mass Graves in Ukraine Reveal Mounting Death Toll, *The Wall Street Journal* - <https://www.wsj.com/articles/mass-graves-in-ukraine-reveal-mounting-death-toll-11651829402>; Anthony Faiola, Michael Birnbaum & Mary Ilyushina (2022, April 24), "In Mariupol echoes of history, utter devastation and a last stand," *The Washington Post* - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/24/mariupol-ukraine-lastdays/?variant=15bc93f5a1ccbb65>; Paulina Villegas (2022, April 21), "New mass graves point to war crimes in Mariupol, Ukrainian officials say," *The Washington Post* - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/21/new-mass-grave-manhush-near-mariupol/>; Jack Watling (2022, April 23), "In Mariupol, Putin now rules a wasteland pitted with mass graves," *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/23/in-mariupol-putin-now-rules-a-wasteland-pitted-with-mass-graves>; Human Rights Watch (2022, April 26), "Urgently Help Ukraine Civilians Flee Mariupol" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/26/urgently-help-ukraine-civilians-flee-mariupol>; Nicole Werbeck & Dustin Jones (2022, April 22), "Another possible mass grave with as many as 9000 bodies is found near Mariupol," NPR - <https://www>.

Atacuri deliberate asupra adăposturilor, rutelor de evacuare și coridoarelor umanitare

Forțele ruse au atacat sistematic locurile de adăpost, căile de evacuare și convoaiele de evacuare care se deplasau cu trenul, barca, mașina sau autobuzul, inclusiv cele cu steaguri albe și semne pe care scria „copii”.¹³⁹

Pe 16 martie, forțele ruse au lansat atacuri aeriene de precizie (bombe ghidate cu laser) la Teatrul Dramatic Regional dintr-o piață din inima Mariupolului,¹⁴⁰ ucigând aproape 600 de civili.¹⁴¹ Potrivit OSCE, este „de necontestat” faptul că „distrugerea teatrului, care era marcat în mod clar ca adăpostind copii prin semne de ambele părți și în care mulți civili s-au refugiat, a fost deliberată”.¹⁴² La momentul atacului aerian, teatrul era cunoscut ca fiind principalul adăpost al orașului, locul unde se aflau proviziile Crucii Roșii și informații legate de evacuare, cu cuvintele „copii” scrise cu litere uriașe pe trotuarul de lângă intrările din față și din spate, vizibile clar din cer și pentru sateliți.¹⁴³ Pe 17 martie, artileria rusă a lovit o școală și un centru comunitar din apropiere de Harkov, ucigând cel puțin 21 de persoane, potrivit oficialilor ucraineni.¹⁴⁴ Pe 7 mai, avioanele rusești au bombardat o școală din regiunea Lugansk, ucigând aproximativ 60 de civili care se adăposteau acolo.¹⁴⁵

Între sfârșitul lunii februarie și începutul lunii martie, potrivit unei investigații aprofundate, forțele ruse au bombardat în permanență singura rută de evacuare rămasă pentru civilii care fugeau din Motyzhyn.¹⁴⁶ Din 24 martie 2022 până la începutul lunii aprilie, în timpul asediului de 39 de zile de la Cernihiv, forțele ruse au atacat singura rută de acces a orașului rămasă către zonele controlate de Ucraina la acea vreme.¹⁴⁷ La începutul

npr.org/sections/pictureshow/2022/04/22/1094234731/possible-mass-graves-near-mariupol-shown-in-satellite-images.

139 Sullivan, B. (2022, March 31), "Ukrainians navigate a perilous route to safety out of besieged Mariupol," NPR - <https://www.npr.org/2022/03/31/1089705434/ukrainerussia-war-mariupol-zaporizh>.

140 Autoritățile locale au eliminat cuvântul „Rus” din numele teatrului în 2015 și au ordonat ca toate spectacolele să se desfășoare în limba ucraineană în iulie 2021 - <https://apnews.com/article/Russia-ukraine-war-mariupol-theater-c321a196fbd568899841b506afcac7a1>.

141 Para 26 https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-03/HRMMU_Update_2022-03-26_EN.pdf; <https://www.reuters.com/world/europe/thousands-civilians-mariupol-may-have-died-past-month-un-tells-reuters-2022-03-29/>.

142 OSCE Report at 48.

143 Autoritățile locale au eliminat cuvântul „Rus” din numele teatrului în 2015 și au ordonat ca toate spectacolele să se desfășoare în limba ucraineană în iulie 2021 - <https://apnews.com/article/Russia-ukraine-war-mariupol-theater-c321a196fbd568899841b506afcac7a1>; "A bomb hit this theatre hiding hundreds—Here's how one woman survived," *BBC News* (n.d.), Retrieved May 26, 2022, from <https://www.bbc.com/news/world-europe-60835106>.

144 CBS News (2022, March 17), "Ukrainian mayor says 21 killed as school and community center hit by Russian artillery strike" -- <https://www.cbsnews.com/news/russia-ukraine-war-meresa-mayor-kharkiv-21-killed-school-community-center-shelling/>.

145 Rob Picheta, Olga Voitovych, Lizzy Yee, Svitlana Budzhak-Jones, Mick Krever & Olha Konovalova (2022, May 8), "Dozens feared dead after Russia bombs school where Ukrainians were sheltering, official says," CNN - <https://www.cnn.com/2022/05/08/europe/luhansk-school-bombing-ukraine-russia-intl/index.html>.

146 *Wall Street Journal* (2022, May 12), "Ukraine 'Road of Death' Shows Russians Fired on Civilians: A Video Investigation" - <https://www.youtube.com/watch?v=OUHU5UjnGtw>.

147 "Ukraine: Civilians in Besieged Chernihiv Need Access to Essentials" | Human Rights Watch. (n.d.). Accesat la 26 mai, 2022, la <https://www.hrw.org/news/2022/03/31/ukraine-civilians-besieged-chernihiv-need-access-essentials>; "The Siege of Chernihiv, Ukraine" | *The New Yorker* (n.d.). Accesat la 26 mai, 2022, la <https://www>.

lunii martie, un reprezentant al ICRC a declarat că o rută de evacuare convenită din Mariupol a fost minată.¹⁴⁸ Pe 6 martie, forțele ruse au bombardat cu insistență o intersecție principală de pe drumul spre Kiev, către sute de civili care fugeau din nord, uneori chiar la fiecare zece minute, potrivit martorilor.¹⁴⁹ În Irpin în aceeași zi, forțele ruse au bombardat un pod avariat în timp ce evacuații fugeau, ucigând cel puțin patru persoane, potrivit New York Times (atacul a fost verificat prin fotografii și videoclipuri).¹⁵⁰ Pe 8 aprilie, forțele ruse au bombardat o gară din Kramatorsk, unde aproximativ 4.000 de civili așteptau să fie evacuați, ucigând 57 și ducând la aproximativ 100 de spitalizări.¹⁵¹

Forțele ruse au tras și asupra altor convoaie de evacuare, ucigând civili care fugeau de violențele din regiunile Kiev, Harkov și Chernihiv, inclusiv imediat după ce le-au acordat permisiunea de a pleca.¹⁵² Pe 28 februarie, forțele ruse au deschis focul asupra vehiculelor civile din regiunile Chernihiv și Kiev, fără sa existe forțe ucrainene în apropiere, ucigând și rănind pasageri, inclusiv majoritatea membrilor unei familii care era evacuată din Hostomel.¹⁵³ Pe 12 martie, forțele ruse au tras într-un convoi civil de 12-15 mașini care fugeau din Makariv cu rafale de mitralieră, după ce le-au permis să treacă, ucigând mai mulți pasageri, potrivit unui supraviețuitor.¹⁵⁴ Pe 15 martie, potrivit unui martor ocular, soldații ruși au tras într-un convoi după ce le-au permis să părăsească Havronshchyna, ucigând pasageri.¹⁵⁵ Pe 12 aprilie, forțele ruse au tras asupra convoaielor care evacuau orașele din regiunea Kiev, inclusiv ucigând cinci civili dintr-o mașină.¹⁵⁶ Pe 14 aprilie,

[newyorker.com/news/dispatch/the-siege-of-chernihiv](https://www.nytimes.com/news/dispatch/the-siege-of-chernihiv).

148 "As it happened: Russian shelling prevents evacuations once again—Ukraine," BBC News (n.d.). Accesat la 26 mai, 2022, la https://www.bbc.com/news/live/world-europe-60635927ns_mchannel=social&ns_source=twitter&ns_campaign=bbc_live&ns_linkname=6225c463980bea49f4b7b73c%26Evacuation%20route%20out%20of%20Mariupol%20was%20mined%2C%20Red%20Cross%20says%262022-03-07T08%3A47%3A05%2B00%3A00&ns_fee=0&pinned_post_locator=urn:asset:db_771701-6dc4-4ec6-80c5-bf4be97ab054&pinned_post_asset_id=6225c463980bea49f4b7b73c&pinned_post_type=share.

149 Human Rights Watch (2022, March 8), "Ukraine: Russian Assault Kills Fleeing Civilians" - <https://www.hrw.org/news/2022/03/08/ukraine-russian-assault-kills-fleeing-civilians>.

150 "Two Ukrainian children killed 'in front of my own eyes' while trying to evacuate, official says" (n.d.). *Washington Post*, Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/03/06/russian-forces-shelling-irpin>.

151 CNN, C. W., Frederik Pleitgen, Ben Wedeman, Vasco Cotovio and Ivana Kottasová (n.d.), "Atrocities are piling up across Ukraine, CNN witnessed some of the horrors," CNN, Accesat la 20 mai 2022 la <https://www.cnn.com/2022/04/14/europe/ukraine-russia-atrocities-eyewitness-intl-cmd/index.html>; International Partnership for Human Rights. (n.d.). *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine. Truth Hounds* - https://truthhounds.org/wp-content/uploads/2022/05/analytical-report_-6-20-april-2022-1.pdf.

152 International Partnership for Human Rights (n.d.), *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine. Truth Hounds* - https://truthhounds.org/wp-content/uploads/2022/05/analytical-report_-6-20-april-2022-1.pdf; "Kharkiv: Russia's retreat from another key Ukrainian city reveals new evidence of atrocities," CNN (n.d.). Accesat la 26 mai 2022 la <https://edition.cnn.com/2022/05/13/europe/ukraine-russia-kharkiv-atrocities-intl/index.html>.

153 Human Rights Watch (2022, May 2). "Ukraine: Russian Forces Fired On Civilian Vehicles" - <https://www.hrw.org/news/2022/05/02/ukraine-russian-forces-fired-civilian-vehicles>.

154 Amnesty, "He's Not Coming Back," 17.

155 Mo Abbas, Matt Bradley, Yelyzaveta Kovtun (2022, April 24), "They were trying to escape": Ukrainian man says he saw Russian forces shooting civilians - NBC News - <https://www.nbcnews.com/news/world/russia-ukraine-war-attack-civilian-convoy-havronschchyna-war-crime-rcna25628>.

156 *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation*

forțele ruse au bombardat un autobuz civil în regiunea Harkov, ucigând șapte persoane și rănind 27.¹⁵⁷

Aceste atacuri asupra adăposturilor și a rutelor de evacuare distrug un posibil refugiu sau mijloc de evadare sigure pentru civilii ucraineni, în timp ce îi rețin adesea în zone în care forțele ruse privează populația de necesitățile vieții, după cum se va discuta mai jos.

Bombardarea fără discernământ a zonelor rezidențiale

Pe lângă atacarea deliberată a zonelor de refugiu pentru ucraineni, forțele ruse au utilizat pe scară largă arme fără discernământ cu efecte pe arie largă sau muniții cu dispersie,¹⁵⁸ vizând zone dens populate din cel puțin opt dintre oblastele (provinciile) Ucrainei, inclusiv Chernihiv, Dnipropetrovsk, Donetsk, Kharkiv, Kherson, Mykolaiv, Odesa, și Sumy.¹⁵⁹ În Chernihiv, localnicii au raportat că forțele ruse au folosit în mod repetat muniții cu dispersie și au vizat o coadă de civili care așteptau pâine, ucigând cel puțin 12 și rănind alte zeci de persoane care au fost duse la un spital care a fost bombardat a doua zi de forțele ruse.¹⁶⁰ În Borodianka, în perioada 1-2 martie, forțele ruse au lansat o serie susținută de atacuri aeriene majore care au lovit opt clădiri rezidențiale, unde locuiesc 600 de familii, și au ucis cel puțin 40 de locuitori – dintre care mulți se adăposteau de teama de a nu fi împușcați afară.¹⁶¹ Pe 7 aprilie, potrivit Procuraturii Ucrainei, 26 de persoane au fost ucise în urma bombardamentelor împotriva clădirilor rezidențiale din Borodianka în timpul ocupației ruse.¹⁶² Pe 10 aprilie, forțele ruse au bombardat zone rezidențiale din regiunea Harkov, ucigând 10 civili.¹⁶³

Pe 3 martie, forțele ruse au lansat 8 bombe aeriene nedirijate („neinteligente”) una după alta în Cernihiv, în apropierea magazinelor alimentare, a spitalelor și a unei grădinițe, ucigând 47 de civili, dintre care majoritatea stăteau la coadă pentru pâine.¹⁶⁴ În aceeași zi, în orașul Iziium, atacurile rusești au ucis cel puțin opt civili și au avariat semnificativ spitalul central.¹⁶⁵ Locuitorii au raportat în mod constant că forțele ruse împușcă în mod

during its campaign of military aggression against Ukraine (n.d.) - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/05/analytical-report_-6-20-april-2022-1.pdf.

157 Ibid, 5/.

158 Banned by the 2010 Convention on Cluster Munitions to which 110 States are party.

159 HRW Intense and Lasting Harm; https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-03/HRMMU_Update_2022-03-26_EN.pdf punctele 9-11; <https://www.hrw.org/news/2022/03/18/ukraine-deadly-attacks-kill-injure-civilians-destroy-homes>; TH; <https://www.hrw.org/news/2022/03/24/interview-weapons-war-ukraine>.

160 "In Chernihiv, scenes of death and destruction after Russian occupation," *The Washington Post* (n.d.), Accesat la 22 mai 2022 la <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/05/chernihiv-scene-death-destruction/>.

161 Amnesty, "He's not coming back," la 21-26.

162 *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine* (n.d.) - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/05/analytical-report_-6-20-april-2022-1.pdf.

163 Ibid, 6/.

164 Amnesty International (2022, March 9), "Ukraine: Russian 'dumb bomb' air strike killed civilians in Chernihiv- new investigation and testimony" - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/03/ukraine-russian-dumb-bomb-air-strike-killscivilians-in-chernihiv-new-investigation-and-testimony/>; Human Rights Watch (2022, March 10), "Ukraine: Russian Air- Dropped Bombs Hit Residential Area" - <https://www.hrw.org/news/2022/03/10/ukraine-russian-air-dropped-bombs-hit-residential-area>; Ashleigh Stewart (2022, May 4), "The siege of Chernihiv: Residents recount five weeks of horror under Russian terror," *Global News* - <https://globalnews.ca/news/8808055/chernihiv-ukraine-war-aftermath/>.

165 Amnesty International. (2022, March 16), "Ukraine: Beleaguered town of Iziium at breaking point after constant attack from Russian forces – new testimony" - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/03/ukraine->

deschis civili și bombardează clădiri rezidențiale, școli, biserici, spitale - ceea ce pare să echivaleze cu o politică militară.¹⁶⁶ Potrivit UNICEF, sute de școli au fost lovite de arme explozive.¹⁶⁷

Asediile militare ruse: provocarea deliberată și sistematică a unor condiții care pun viața în pericol

În timp ce bombardează neconținut ucraienii din interior și din afară, forțele ruse au impus simultan și deliberat asedii brutale asupra orașelor, la nivelul unor acte sistematice (care, atunci când sunt comise cu intenție specifică, ar echivala) cu acte în temeiul articolului II litera (c) din Convenția privind genocidul.¹⁶⁸ Acțiunile coordonate ale armatei ruse de a priva locuitorii ucraieneni de necesitățile de bază și de a-i bloca în aceste condiții care le pun viața în pericol demonstrează că asediile sunt calculate pentru a duce la distrugerea lor fizică.¹⁶⁹ Potrivit UNICEF, până la 15 aprilie, 1,4 milioane de persoane din zona Ucrainei de Est afectată de conflicte nu aveau acces la apă sigură, iar alte 4,6 milioane de persoane nu aveau acces adecvat la apă.¹⁷⁰

Distrugerea infrastructurii vitale

În orașele asediate, forțele ruse au urmat un tipar similar de atacare a infrastructurii pentru apă și electricitate și a surselor de comunicare încă de la început și de a viza apoi facilitățile medicale, depozitele de cereale,¹⁷¹ și centrele de distribuție a ajutoarelor, demonstrând o strategie militară și o politică de a provoca în mod deliberat condiții fatale locuitorilor ucraieneni.¹⁷²

beleaguered-town-of-izium-at-breaking-point-after-constant-attack-from-russian-forces-new-testimony/.

166 "At Least 200 Feared Dead in Apartments Hit by Russia, Officials Say," *The New York Times* (n.d.). Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.nytimes.com/2022/04/05/world/asia/ukraine-civilians-russia-borodyanka.html>; "Ukraine: Deadly Attacks Kill, Injure Civilians, Destroy Homes" | Human Rights Watch (n.d.). Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.hrw.org/news/2022/03/18/ukraine-deadly-attacks-kill-injure-civilians-destroy-homes>; "In eastern Ukraine, Russian military razing towns to take them over" (n.d.). *The Washington Post*. Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/07/izyum-eastern-ukraine-razing-towns/>; Collins, K., Ivory, D., Huang, J., Queen, C. S., Higgins, L., Ruderman, J., White, K., & Wong, B. G. (2022, March 23), "Russia's Attacks on Civilian Targets Have Obliterated Everyday Life in Ukraine," *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/interactive/2022/03/23/world/europe/ukraine-civilian-attacks.html>.

167 "Children in Ukraine need an end to this war – their futures hang in the balance" (n.d.). Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.unicef.org/press-releases/children-ukraine-need-end-war-their-futures-hang-balance>.

168 "In eastern Ukraine, Russian military razing towns to take them over" (n.d.), *The Washington Post*. Accesat la 20 mai 2022 la <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/07/izyum-eastern-ukraine-razing-towns/>.

169 *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine* (2022), International Partnership for Human Rights - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/04/final_22-march-5-april-3_eng_proof.pdf; Reuters (2022, March 10), "Russia blocked evacuation from part of Ukrainian town - regional governor" - <https://www.reuters.com/world/russia-blocked-evacuationpart-ukrainian-town-regional-governor-2022-03-10/>; BBC News (2022, March 31), "Ukraine war: Russia blocks buses heading to Mariupol, says Ukraine" - <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-60938429>.

170 "1.4 million people without running water across war-affected eastern Ukraine" (n.d.). Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.unicef.org/press-releases/14-million-people-without-running-water-across-war-affected-eastern-ukraine>.

171 "Ukraine says Russia is stealing grain, which could worsen food crisis" (n.d.), *The Washington Post*. Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/05/05/ukraine-grain-theft-russia-hunger-war>.

172 *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine* (n.d.), 10 - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/05/analyticalreport_-6-20-april-2022-1.pdf.

La Bucha, pe 4 martie, la o săptămână de la sosire, forțele ruse au lovit turnul de apă și centrala de gaz, tăind accesul locuitorilor la apă, gaz și încălzire.¹⁷³ În mod similar, la sfârșitul lunii martie, la o săptămână după ce forțele ruse au asediat Chernihiv, un oraș cu o populație de aproximativ 300.000 de locuitori înainte de război, cea mai mare parte a orașului a pierdut aproape tot accesul la apă, electricitate, încălzire și comunicații telefonice.¹⁷⁴ Patologii criminaliști estimează că aproximativ 700 de persoane au murit în timpul asediului de 39 de zile de la Chernihiv, inclusiv unele cu semne de tortură, iar numărul morților continuă să crească.¹⁷⁵ Când forțele ruse au început să atace Iziium, cu o populație înainte de război de aproximativ 45.000 de locuitori, întregul oraș a devenit rapid complet dependent de hrana personală și de ajutorul umanitar, care a ajuns doar la unii civili, în principal în adăposturi antiaeriene mari.¹⁷⁶

În mod similar, la începutul asediului asupra Mariupol, oraș-port cu o populație înainte de război de aproximativ 450.000 de locuitori, în jurul datei de 2 martie, armata rusă a bombardat sursele de electricitate, apă, gaz și comunicații ale orașului una după alta.¹⁷⁷

Au apărut, de asemenea, dovezi că Rusia a lansat atacuri cibernetice împotriva infrastructurii critice ucrainene, inclusiv a sistemelor de comunicații și a rețelei electrice, cu potențialul de a tăia accesul a milioane de ucraineni de la electricitatea pe care se bazează pentru a supraviețui, și accesul la informații despre război.¹⁷⁸ Forțele ruse au distrus, de asemenea, turnuri TV, tăind accesul rezidenților mai în vârstă care se bazează pe emisiuni TV pentru informații de urgență.¹⁷⁹

Atacurile asupra asistenței medicale

Până la 25 mai, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) a documentat 248 de atacuri

173 Yulia Gorbunova (2022, March 30), "Devastation and Loss in Bucha, Ukraine," Human Rights Watch - <https://www.hrw.org/news/2022/03/30/devastation-and-loss-bucha-ukraine>.

174 Human Rights Watch (2022, March 31), "Ukraine: Civilians in Besieged Chernihiv Need Access to Essentials" - <https://www.hrw.org/news/2022/03/31/ukraine-civilians-besieged-chernihiv-need-access-essentials>.

175 Ashleigh Stewart (2022, May 4), "The siege of Chernihiv: Residents recount five weeks of horror under Russian terror," *Global News* - <https://globalnews.ca/news/8808055/chernihiv-ukraine-war-aftermath/>; International Partnership for Human Rights (2022, April 6– 2022, April aprilie), *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine. Truth Hounds*.

176 Amnesty International. (2022, March 16), "Ukraine: Beleaguered town of Iziium at breaking point after constant attack from Russian forces – new testimony" - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/03/ukraine-beleaguered-town-of-izium-at-breaking-point-after-constant-attack-from-russian-forces-new-testimony/>.

177 "First Person: A month in a Mariupol basement" (2022, April 19), UN News - <https://news.un.org/en/story/2022/04/1116422>; Voices from the siege of Mariupol. (2022, 30 martie). Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/world/2022/03/30/mariupol-siege-voices-ukraine-war/>.

178 "Ukraine says potent Russian hack against power grid thwarted" (2022, April 12), AP NEWS - <https://apnews.com/article/russia-ukraine-kyiv-technology-business-hacking-0147e33bc1846a3f8039f9c65a1b4b50>; "Ukraine says it thwarted Russian cyberattack on electricity grid" | Reuters (n.d.). Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.reuters.com/world/europe/russian-hackers-tried-sabotage-ukrainian-power-grid-officials-researchers-2022-04-12/>; Sanger, D. E., & Conger, K. (2022 May 10), "Russia Was Behind Cyberattack in Run-Up to Ukraine War, Investigation Finds," *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/05/10/us/politics/russia-cyberattack-ukraine-war.html>.

179 Amnesty International (2022, April 1), "Ukraine: Russia's cruel siege warfare tactics unlawfully killing civilians – new testimony and investigation" - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/ukraine-russias-cruel-siege-warfare-tactics-unlawfully-killing-civilians-new-testimony-and-investigation/>.

împotriva sistemului de sănătate din Ucraina.¹⁸⁰ Atacurile consecvente ale forțelor ruse împotriva centrelor perinatale și a maternităților sunt în mod special probatorii privind intenția de genocid. Aceste atacuri constituie patru dintre cele cinci acte de genocid în temeiul art. II (a)-(d) prin uciderea sau vătămarea gravă a civililor din interior sau afectați, exacerbând condițiile deja impuse care pun viața în pericol și împiedicând femeile ucrainene să nască în siguranță. Atacurile asupra asistenței medicale din Mariupol oferă un tipar frapant. Pe 9 martie, forțele ruse au bombardat Maternitatea și Spitalul de Copii Mariupol, clar identificabile și operaționale.¹⁸¹ Până pe 26 martie, într-un stadiu foarte incipient al asediului, din cele șase spitale, două fuseseră deja distruse și trei fuseseră avariate, în timp ce restul unităților funcționau cu personal limitat și fără încălzire, aprovizionare adecvată, electricitate sau apă.¹⁸² În timpul asediilor rusești, locuitorii povestesc că pentru a avea apă au recurs la fierberea zăpezii sau extragerea apei din cazane.¹⁸³

Distrugerea și confiscarea celor necesare, ajutorului umanitar și cerealelor

Potrivit oficialilor ucraineni și lucrătorilor agricoli, forțele ruse au distrus depozite și ferme sau au confiscat exploatații și mașini agricole și vaste depozite de cereale de pe teritoriul ocupat de Rusia, inclusiv expropriind sute de mii de tone de cereale către Rusia.¹⁸⁴ Forțele ruse au blocat sau confiscat în mod repetat provizii de ajutor umanitar și muncitori sau convoaie care încercau să evacueze civilii ucraineni și au furat necesitățile de bază ale rezidenților aflați sub asediu.¹⁸⁵ Ca răspuns la o întrebare de interviu cu privire la folosirea de către Rusia a înfometării ca armă, directorul executiv al Programului Alimentar Mondial al ONU, David Beasley, a afirmat că „nu există nicio îndoială că mâncarea este folosită ca armă de război în multe moduri diferite”. În ceea ce privește liniile de aprovizionare pentru civilii în situațiile cele mai precare, Beasley a reiterat

180 World Health Organization, "Surveillance System for Attacks on Health Care (SSA)" - <https://extranet.who.int/ssa/LeftMenu/PublicReportList.aspx?start=2022-02-24&end=2022-05-26&countryList=229&typeList=0>.

181 Benede, W., Bilková, V., & Sassóli, M. (2022). REPORT ON VIOLATIONS OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN AND HUMAN RIGHTS LAW, WAR CRIMES AND CRIMES AGAINST HUMANITY. OSCE. <https://www.osce.org/files/f/documents/f/a/515868.pdf>, 46-47; Mariupol hospital attack: Examining how Russian forces hit a Ukraine maternity and children's hospital. (n.d.). Accesat la 20 mai 2022, la <https://www.cnn.com/interactive/2022/03/europe/mariupol-maternity-hospital-attack/index.html>; "Update on the human rights situation in Ukraine" (2022), United Nations Human Rights Office of the High Commissioner - https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-03/HRMMU_Update_2022-03-26_EN.pdf, Punctul 18.

182 "Update on the human rights situation in Ukraine" (2022), United Nations Human Rights Office of the High Commissioner - https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-03/HRMMU_Update_2022-03-26_EN.pdf, Para. 25; "Last stand of Mariupol, leveled by Russia's merciless assault," *The Washington Post* (n.d.). Accesat la 26 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/24/mariupol-ukraine-last-days/?variant=15bc93f5a1ccbb65>; Toby Luckhurst & Olga Pona (2022, April 25), "'You can't imagine the conditions' - Accounts emerge of Russian detention camps," BBC - <https://www.bbc.com/news/world-europe-61208404>.

183 Amnesty International (2022, April 1), "Ukraine: Russia's cruel siege warfare tactics unlawfully killing civilians - new testimony and investigation" - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/ukraine-russias-cruel-siege-warfare-tactics-unlawfully-killing-civilians-new-testimony-and-investigation/>.

184 "Ukraine says Russia is stealing grain, which could worsen food crisis" (n.d.), *The Washington Post*. Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/05/05/ukraine-grain-theft-russia-hunger-war/>; "Russia accused of industrial-scale farm plunder in Ukraine" (2022, May 12), *Financial Times* - <https://www.ft.com/content/d28cc77d-9de3-4988-bdba-cfab77268ea3>.

185 Human Rights Watch (2022, April 3), "Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>.

aceeași îngrijorare ca și alți purtători de cuvânt ai ONU, menționând că există „locuri în care forțele ruse au asediat orașul și nu ne permit accesul de care avem nevoie”.¹⁸⁶

Alte locuri cu condiții care pun viața în pericol

În Yahidne, un sat la sud de Chernihiv, soldații ruși au ținut peste 350 de persoane, aproape întreaga populație, într-un subsol al unei școli timp de 28 de zile, fără ventilație, în condiții de supraaglomerare extremă și insalubre, ducând la moartea a zece persoane prin sufocare și condiții fatale.¹⁸⁷ Civili din regiunile Kiev și Chernihiv intervievați de Human Rights Watch au descris faptul că au fost ținuți timp de zile sau săptămâni în condiții insalubre și sufocante, cu puține sau deloc alimente, apă inadecvată și fără acces la toalete.¹⁸⁸ În timpul ocupației în Bucha, șase persoane dintr-o casă de bătrâni au murit de foame, potrivit lucrătorilor de la cimitir.¹⁸⁹ Pe 21 aprilie, președintele Putin a ordonat în mod direct o blocadă completă a complexului siderurgic de la Azovstal „așa încât o muscă să nu poată trece”, în ciuda faptului că 1.000 de civili se aflau încă înăuntru la acea vreme.¹⁹⁰ Potrivit imaginilor din satelit, videoclipurilor publicate de oficiali ucraineni și martorilor, forțele ruse au înființat, de asemenea, așa-numite lagăre de „filtrare”, unde locuitorii sunt interogați, torturați și privați de necesitățile de bază.¹⁹¹

Violul și violența sexuală

Amploarea rapoartelor privind violența sexuală și violul în zonele ocupate de Rusia sugerează un tipar larg răspândit și sistematic comis de forțele ruse.¹⁹² Misiunea ONU

186 "Full interview: World Food Programme chief David Beasley on 'Face the Nation'", CBS News (n.d.). Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.cbsnews.com/video/full-interview-world-food-programme-chief-david-beasley-on-face-the-nation/>; a se vedea, de asemenea, "Ukraine: Second UN convoy reaches Sumy, Mariupol access thwarted" | UN News (n.d.), Accesat la 20 mai 2022 - <https://news.un.org/en/story/2022/03/1115252>.

187 <https://www.hrw.org/news/2022/05/18/ukraine-executions-torture-during-russian-occupation>.

188 "Ukraine: Executions, Torture During Russian Occupation" (2022, May 18), Human Rights Watch - <https://www.hrw.org/news/2022/05/18/ukraine-executions-torture-during-russian-occupation>.

189 Bridget Sleep (2022, May 2), "Older People No Longer Invisible Casualties of War in Ukraine," Human Rights Watch - <https://www.hrw.org/news/2022/05/02/older-people-no-longer-invisible-casualties-war-ukraine>.

190 Luke Harding & Andrew Roth (2022, April 22), "Russian forces accused of secret burials of Mariupol civilians in mass graves," *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/21/russian-forces-accused-of-secret-burials-of-civilians-in-mariupol>.

191 "Russian filtration camps: Ukrainians must endure a brutal process to escape Russian-held territory. Here's what that means," CNN (n.d.). Accesat la 26 mai 2022 - <https://edition.cnn.com/2022/05/23/europe/russia-ukraine-filtration-camps-intl-cmd/index.html>; Toby Luckhurst & Olga Pona (2022, April 25), "You can't imagine the conditions" - Accounts emerge of Russian detention camps", BBC News - <https://www.bbc.com/news/world-europe-61208404>; "Video shows Russian 'filtration camp,' Mariupol mayor's office says" (n.d.), *The Washington Post*. Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/05/06/ukraine-mariupol-russian-filtration-camp-video/>; "Satellite images show Russian 'tent city' built for Ukrainians" (n.d.), *The Washington Post*. Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/03/27/russian-camps-outside-mariupol/>; *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine* (2022), International Partnership for Human Rights - https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/04/final_22- march-5-april-3_eng_proof.pdf (lagăr de filtrare în regiunea Donețk).

192 Tara John, Oleksandra Ochman & Sandi Sidhu (2022, April 22), "Russian troops use rape as 'an instrument of war' in Ukraine, rights groups allege," CNN - <https://www.cnn.com/2022/04/22/europe/ukraine-sexual-violence-allegations-russia-cmd-intl/index.html>; Human Rights Watch (2022, April 3), "Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>; Bethan McKernan (2022, April 4), "Rape as a weapon: huge scale of sexual violence inflicted in Ukraine emerges," *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/03/all-wars-are-like-this-used-as-a-weapon-of-war-in-ukraine>; International Partnership for Human Rights (2022, 22 March

de monitorizare a drepturilor omului în Ucraina continuă „să primească acuzații de viol, inclusiv viol în grup, tentativă de viol, nuditate forțată, amenințări cu violență sexuală împotriva civililor femei și fete, bărbați și băieți”.¹⁹³ Localnicii, medicii legiști, voluntarii, oficialii ucraineni și anchetatorii internaționali au descoperit și un tipar de violență sexuală de-a lungul Ucrainei, inclusiv în regiunile Donețk, Harkov, Herson, Kiev, Mykolaiv și Vinnistia.¹⁹⁴ Rapoartele includ violul în grup al mamelor și copiilor lor împreună, violul în casele sau adăposturile victimelor și violul părinților în fața copiilor și invers.¹⁹⁵ Human Rights Watch a autentificat actele brutale de violență sexuală dintr-un sat din regiunea Harkov, aflat sub control rusesc la acea vreme, unde un soldat rus a violat în mod repetat o sateancă sub amenințarea armei și i-a lacerat gâtul și fața la o școală care adăpostea mai ales femei și fete.¹⁹⁶ Potrivit ombudsmanului ucrainean, soldații ruși au violat un băiat de 11 ani în Bucha, în timp ce mama sa era legată de un scaun și obligată să privească.¹⁹⁷ Amnesty International a documentat o relatare a unei femei dintr-un sat situat la est de Kiev, în care „doi soldați ruși au intrat în casa ei, i-au ucis soțul, apoi au violat-o în mod repetat sub amenințarea armei, în timp ce copilul ei se ascundea într-o cameră tehnică din apropiere”.¹⁹⁸ Aceste cazuri constituie acte genocidare suplimentare de tipul vătămării mintale grave asupra membrilor familiei forțați să asiste.

Violul și violența sexuală pot fi probatorii ale genocidului, ca dovadă atât a intenției de genocid, cât și a actelor în temeiul articolului II literele (b), (c) și (d) și al articolului II litera (a) atunci când sunt urmate de execuții sau de moartea cauzată de tortură.¹⁹⁹ Violul și violența sexuală provoacă distrugerii fizice și biologice pe termen lung, bine documentate, prin traume extreme, care duc la sinucideri, boli cu transmitere sexuală și incapacitatea

- 2022, April 5), Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine. *Truth Hounds*.

193 ”Conferință de presă a șefei Misiunii ONU de monitorizare a drepturilor omului în Ucraina Matilda Bogner” | United Nations in Ukraine. (n.d.). Accesat la 20 mai 2022 - la <https://ukraine.un.org/en/181201-press-briefing-head-un-human-rights-monitoring-mission-ukraine-matilda-bogner>; Chiar dacă femeile și fetele reprezintă majoritatea victimelor, bărbații și băieții au fost, de asemenea, vizați pentru violența sexuală. A se vedea, de exemplu, Graham-Emma Graham-Harrison. (2022, May 3), ”Men and boys among alleged rape victims of Russian soldiers in Ukraine,” *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/may/03/men-and-boys-among-alleged-victims-by-russian-soldiers-in-ukraine>.

194 Lorenzo Tondo & Isobel Koshiw (2022, April 25), ”Evidence some Ukrainian women raped before being killed, say doctors,” *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/25/evidence-ukraine-women-raped-before-being-killed-say-doctors-russia-war>.

195 ReliefWeb (2022, April 19), ”Sexual Violence and the Ukraine Conflict - April 2022 – Ukraine” - <https://reliefweb.int/report/ukraine/sexual-violence-and-ukraine-conflict-april-2022>; Garin Flowers. (2022, May 6). ”Russian soldiers accused of raping women, men and children in Ukraine,” Yahoo! News - <https://news.yahoo.com/russian-soldiers-accused-of-raping-women-men-and-children-in-ukraine-224021315.html>.

196 Human Rights Watch (2022, April 3), ”Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas” - <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>.

197 Garin Flowers (2022, May 6), ” Russian soldiers accused of raping women, men and children in Ukraine,” Yahoo! News - <https://news.yahoo.com/russian-soldiers-accused-of-raping-women-men-and-children-in-ukraine-224021315.html>.

198 Amnesty International (2022, April 7), ”Ukraine: Russian forces extrajudicially executing civilians in apparent war crimes – new testimony” - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/ukraine-russian-forces-extrajudicially-executing-civilians-in-apparent-war-crimes-new-testimony/>.

199 Croatia Punctul 166. Comisia de anchetă a constatat că ISIS a comis actual interzis în temeiul art. II lit. (c) prin înrobirea sexuală a femeilor și fetelor yazidi, supuse mai multor violuri, în timp ce erau private de hrană, apă și îngrijiri medicale. ”They came to destroy,” Punctul 140.

sau refuzul de a procrea.

Când a concluzionat că ISIS a impus comunității Yazidi măsuri de prevenire a nașterii prin viol, Comisia de anchetă privind Republica Arabă Siriană a citat mărturia unui expert în psihologia traumelor care a tratat sute de femei și fete yazidi după ce au fost reținute de ISIS, potrivit căreia femeile și fetele „nu vor să se căsătorească, sau să se gândească la relații cu bărbați acum sau în viitor”.²⁰⁰ Potrivit ombudsmanului ucrainean, soldații ruși le-au spus femeilor și fetelor ținute într-un subsol timp de 25 de zile că „le vor viola până în punctul în care nu o să vrea contact sexual cu niciun bărbat, pentru a le împiedica să aibă copii ucraineni”.²⁰¹

În 2016, Comisia de anchetă a concluzionat că violul genocidar constituie o măsură de prevenire a nașterii în temeiul articolului II litera (d), cum a recunoscut, de asemenea, și CIJ atunci când „capacitatea membrilor grupului de a procrea este afectată”.²⁰² În primele două săptămâni ale lunii aprilie, Ombudsmanul pentru Drepturile Omului din Ucraina, Lyudmyla Denisova, a primit 400 de cazuri raportate de viol comise de trupele ruse.²⁰³ În Bucha, ombudsmanul a raportat că soldații ruși au ținut și violat sistematic un grup de aproximativ 25 de femei și fete cu vârste cuprinse între 14 și 24 de ani într-un subsol, timp de 25 de zile, rezultând nouă sarcini.²⁰⁴ Potrivit unui martor direct înregistrat de ONU, există o teamă larg răspândită în rândul ucrainenilor că violul este folosit de Rusia ca armă de război.²⁰⁵

Alte cazuri sugerează că uciderea a fost precedată sau precipitată de viol sau a dus la gânduri de sinucidere. În apropiere de Kiev, cadavre ale unor femei dezbrăcate au fost găsite pe marginea drumului, arse parțial.²⁰⁶ În Borodianka, a fost găsit corpul unui bărbat foarte învinețit, cu o pungă în jurul capului, mâinile legate și pantalonii trași jos.²⁰⁷ Un psiholog ucrainean a povestit că a tratat trei victime cu vârste cuprinse între 16 și 20 de ani care aveau toate gânduri de sinucidere după violurile în grup ale soldaților ruși, „toate

200 “COI they came to destroy,” Punctul 145. A se vedea, de asemenea, constatarea Human Rights Watch cu privire la războiul din Kosovo: “Unul dintre scopurile pe care violul în război l-a servit poate a fost descurajarea femeilor de a se reproduce în viitor,” disponibilă la https://www.hrw.org/legacy/reports/2000/fry/Kosov003-02.htm#P186_35892.

201 Yogita Limaye (2022, April 11), “Ukraine conflict: ‘Russian soldiers raped me and killed my husband’”, BBC News - <https://www.bbc.com/news/world-europe-61071243>.

202 Croatia la punctul 166.

203 *The Kyiv Independent* [@KyivIndependent] (2022, April 27), “In the first two weeks of April, the Ukrainian ombudsman received 400 reports of rape committed by Russian soldiers. Ombudsman Lyudmyla Denisova told Suspilne the reports were mostly coming from the temporary occupied territories or recently liberated areas” [Tweet]. Twitter - <https://twitter.com/KyivIndependent/status/1519320459115966466>.

204 Yogita Limaye (2022, April 11), “Ukraine conflict: ‘Russian soldiers raped me and killed my husband’”, BBC News - <https://www.bbc.com/news/world-europe-61071243>; Carlotta Gall (2022, April 11), “‘They shot my son. I was next to him. It would be better if it had been me’: Bucha’s Month of Terror,” *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/interactive/2022/04/11/world/europe/buchaterror.html?searchResultPosition=1>.

205 “First Person: A month in a Mariupol basement” (2022, April 19), UN News - <https://news.un.org/en/story/2022/04/1116422>.

206 Bethan McKernan (2022, April 4), “Rape as a weapon: huge scale of sexual violence inflicted in Ukraine emerges,” *The Guardian* - <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/03/all-wars-are-like-this-used-as-a-weapon-of-war-in-ukraine>.

207 CNN, C. W., Frederik Pleitgen, Ben Wedeman, Vasco Cotovio și Ivana Kottasová (n.d.), “Atrocities are piling up across Ukraine. CNN witnessed some of the horrors,” CNN. Accesat la 20 mai 2022 - <https://www.cnn.com/2022/04/14/europe/ukraine-russia-atrocities-eyewitness-intl-cmd/index.html>.

spunând practic aceeași poveste” (indicând o practică sistematică), ca trei până la cinci soldați să le invadeze casele, forțându-le să intre în servitute domestică și supunându-le la violuri în grup.²⁰⁸

Există, de asemenea, înregistrări disponibile, publicate de Serviciul Secret al Ucrainei (SBU), cu soldați ruși care mărturisesc că au comis și sunt încurajați de soțiile lor să comită violuri.²⁰⁹ Magnitudinea violenței sexuale din acest război va fi cunoscută doar în timp, deși probabil nu va ieși niciodată pe deplin la iveală. Există o gamă largă de motive pentru care supraviețuitorii nu sunt dispuși să raporteze violul, chiar și familiilor lor, printre care stigmatizarea, auto-învinovățirea, traumele extreme, rușinea, preocupările legate de siguranță sau lipsa serviciilor și opțiunilor pentru câștigarea dreptății.²¹⁰ Supraviețuitoarele violenței sexuale din timpul conflictelor se pot confrunta cu excluderea din comunitățile lor, cu respingerea din partea familiilor lor sau pot fi considerate inapte pentru căsătorie, în special în societățile mai patriarhale.²¹¹ În Ucraina, două femei supraviețuitoare ale violului din districtul Brovary au raportat că au fost victimizate a doua oară când au fost acuzate de comunitatea lor că au colaborat sau au primit favoruri speciale din partea soldaților ruși în schimbul sexului.²¹²

Transfer forțat

Transferul pe scară largă al copiilor [ucraineni] către Rusia sau teritoriul controlat de Rusia poate echivala cu „transferul forțat al copiilor din grup către un alt grup”, în temeiul articolului II litera (e) din Convenția privind genocidul. Până în ultima săptămână a lunii aprilie, ministrul de externe al Rusiei a anunțat că peste 1 milion de persoane au fost mutate din Ucraina în Rusia începând cu 24 februarie, inclusiv peste 180.000 de copii, potrivit Ministerului rus al Apărării.²¹³ În timp ce Rusia susține că evacuările sunt voluntare, ucrainenii sunt în mod clar forțați în mare măsură să fugă din cauza invaziei

208 “‘She lost consciousness as it was happening and she’s actually grateful she did.’ What we know about the rapes perpetrated in Ukraine by Russian soldiers” (n.d.). Медиазона. Accesat la 20 mai 2022 - la https://zona.media/translate/2022/04/19/rape_eng.

209 СБ України [@ServiceSsu]. (2022, 12 aprilie). Дружини російських загарбників закликають своїх чоловіків гвалтувати українських жінок Це шокує перехоплення СБУ відображає моральні цінності не лише окупантів, а й їхніх близьких та рідних, 80% яких зараз підтримують війну в Україні <https://t.co/2C0vF0Msb8> [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/ServiceSsu/status/1513867211315757056>.

210 A se vedea declarațiile Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului și ale șefei Misiunii ONU de monitorizare a drepturilor omului în Ucraina - <https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2022/05/ukraine-update-human-rights-council-special-session> (“Supraviețuitorii adesea nu sunt dispuși să fie intervievați din cauza fricii și stigmatizării”); și <https://ukraine.un.org/en/181201-press-briefing-head-un-human-rights-monitoring-mission-ukraine-matilda-bogner> (“Cu toate acestea, în general, am constatat că victimele violenței sexuale și familiile și prietenii lor sunt reticenti să vorbească din cauza stigmatizării... În timp, amploarea acestor încălcări va deveni mai clară”).

211 Rosenberg, E. F. (2021), “Gender and Genocide in the 21st Century: How Understanding Gender Can Improve Genocide Prevention and Response,” New Lines Institute - https://newlinesinstitute.org/wp-content/uploads/Final-Edits_Gender-and-Genocide-Conference-Report_ep-Final.pdf, 6.

212 “Ukraine has accused Russian soldiers of using rape as a tool of war. These two women say justice is hard to come,” CNN. Accesat la 26 mai 2022 - <https://edition.cnn.com/2022/05/09/europe/ukraine-russian-soldiers-brovary-rape-victims/index.html>

213 Reuters (2022, April 30), “More than 1 mln people evacuated from Ukraine to Russia since Feb. 24, says Lavrov” - <https://www.reuters.com/world/more-than-1-mln-people-evacuated-ukraine-russia-since-feb-24-says-lavrov-2022-04-30/>; “What Happened on Day 66 of the War in Ukraine” (2022, April 30), *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/live/2022/04/30/world/ukraine-russia-war-news>.

Rusiei, iar refugiați și oficiali au raportat în plus că au fost transferați cu forța sau sub amenințarea cu forța.²¹⁴ Potrivit comisarului ucrainean pentru drepturile omului, peste 121.000 de copii au fost deportați cu forța în Rusia, unde se aduc modificări legislației pentru a accelera adopția copiilor din Donbas.²¹⁵ Oficiali ucraineni și ruși au mai transmis că unii copii ucraineni deportați în Rusia vor trebui să urmeze cursuri de limba rusă.²¹⁶ La sfârșitul lunii martie, Ministerul de Externe al Ucrainei a raportat transferul forțat a peste 2.000 de copii din regiunea Donbas în Rusia. Ministerul rus al Apărării a confirmat ulterior un număr similar de copii transferați din regiune în Rusia fără implicarea Ucrainei.²¹⁷ Pe 18 aprilie, oficialii ucraineni au raportat că forțele ruse au transferat forțat 40.000 de locuitori din Mariupol în Rusia.²¹⁸ În plus față de actele în temeiul articolului II litera (e), aceste transferuri forțate la scară largă pot fi caracterizate ca purificare etnică. CIJ a precizat că epurarea etnică sau „crearea unei zone omogene din punct de vedere etnic prin folosirea forței sau intimidării pentru a îndepărta din zonă persoane din anumite grupuri... poate fi semnificativă ca indiciu al prezenței unei intenții specifice [de a distruge]”.²¹⁹

Distrușterea siturilor culturale și sacre

Până la 2 mai, UNESCO a confirmat daunele aduse la 120 de situri culturale și sacre începând cu 24 februarie.²²⁰ Pe 12 martie, forțele ruse au vizat și au avariat unul dintre cele mai sacre situri creștin ortodoxe din Ucraina, într-un atac aerian.²²¹ La Izium, bombardamentele rusești au avariat o altă biserică ortodoxă ucraineană care a supraviețuit celui de-al Doilea Război Mondial.²²² În Irpin, locuitorii au indicat că forțele ruse au vizat în mod deliberat centrul cultural local cu foc de artilerie, în încercarea de a șterge moștenirea ucraineană a orașului.²²³ Potrivit jurisprudenței, atacurile împotriva siturilor culturale și religioase „pot fi considerate în mod legitim ca o dovadă a intenției de a

214 Mary Ilyushina (2022, 30 March), "Ukraine says Russia forcibly relocated thousands from Mariupol. Here's one dramatic account," *The Washington Post* - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/03/30/ukraine-mariupol-russia-evacuation-filtration/>; "What Happened on Day 66 of the War in Ukraine" (2022, April 30), *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/live/2022/04/30/world/ukraine-russia-war-news>.

215 Ewelina U. Ochab (2022, April 10), "Ukrainian Children Forcibly Transferred And Subjected To Illegal Adoptions." *Forbes* - <https://www.forbes.com/sites/ewelinaochab/2022/04/10/ukrainian-children-forcibly-transferred-and-subjected-to-illegal-adoptions/?sh=5072c55c30e0>.

216 Joahua Zitser (2022, April 23), "Russia forcibly resettled dozens of Mariupol children in the far east, 6,000 miles away from their homes, Ukrainian official says," *Business Insider* - <https://www.businessinsider.com/russia-forcibly-moved-mariupol-children-6000-miles-away-ukraine-official-2022-4?r=US&IR=T>.

217 Reuters (2022, May 3), "Moscow says 1,847 children among thousands transported from Ukraine to Russia" - <https://www.reuters.com/world/europe/moscow-says-1847-children-among-thousands-transported-ukraine-russia-2022-05-03/>.

218 Human Rights Watch (2022, April 26), "Urgently Help Ukraine Civilians Flee Mariupol" - <https://www.hrw.org/news/2022/04/26/urgently-help-ukraine-civilians-flee-mariupol>.

219 Bosnia Punctul 190.

220 "Damaged cultural sites in Ukraine verified by UNESCO" | UNESCO (n.d.). Accesat 23 mai 2022 - <https://www.unesco.org/en/articles/damaged-cultural-sites-ukraine-verified-unesco>.

221 Kramer, A. E. (2022, March 13 martie), "Shelling damages a revered monastery, and injures some seeking shelter there," *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/03/13/world/europe/monastery-shelling-ukraine.html>.

222 "In eastern Ukraine, Russian military razing towns to take them over" (n.d.), *The Washington Post*. Accesat 23 mai 2022 - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/07/izyum-eastern-ukraine-razing-towns/>.

223 "In the ruins of Irpin, Ukraine begins a slow, painful search for justice" | CBC News (n.d.). Accesat 23 mai 2022 - <https://www.cbc.ca/news/politics/ukraine-russia-irpin-putin-war-crimes-atrocity-1.6440301>.

distruge fizic grupul”.²²⁴

Intenția de a distruge parțial

După cum s-a arătat mai sus, vizarea unei „părți” a grupului poate constitui genocid dacă se ia în considerare dimensiunea sau importanța acelei părți și aria de control a făptuitorului. Până la 24 mai 2022, Biroul Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului a înregistrat oficial 3.930 de civili uciși și 4.532 de răniți în război,²²⁵ dar avertizează că numărul deceselor este mai mare cu mii, în condițiile în care documentarea este întârziată în zonele cu lupte intense.²²⁶ „Partea” grupului vizat nu este demonstrată doar de numărul estimat de civili uciși, subevaluat drastic. Amploarea atrocităților care vizează ucrainenii trebuie evaluată în raport cu zona de activitate sau de control al Rusiei.²²⁷ Forțele ruse au lăsat în urma lor o distrugere fizică concentrată la retragerea din zonele ocupate, inclusiv execuții în masă de la mică distanță, tortură, distrugerea infrastructurii vitale, violuri și violențe sexuale.

În cele din urmă, trebuie luată în considerare dimensiunea calitativă a părții vizate a grupului, care include liderii săi politici și comunitari sau alți membri emblematici, deoarece aceste persoane sunt emblematic pentru grup sau esențiale pentru supraviețuirea grupului. Forțele ruse au făcut să dispară cu forța, au torturat și ucis șefi de guvern locali și lideri ai comunității,²²⁸ în Hostomel,²²⁹ Chernihiv,²³⁰ Motyzhyn, Nova Kakhovka și Melitol,²³¹ inclusiv ucigând întreaga familie a primarului din Motyzhyn, aruncată într-o groapă comună.²³² Potrivit unui ONG local, până la 9 aprilie, forțele ruse au răpit cel

224 Punctul 344, citând Krstic, TCJ punctul 580.

225 “Ukraine: Civilian casualty update 23 May 2022” (n.d.). OHCHR - <https://www.ohchr.org/en/news/2022/05/ukraine-civilian-casualty-update-23-may-2022>.

226 “Ukraine civilian deaths thousands higher than official toll, warns UN” | Ukraine | *The Guardian* (n.d.). Accesat la 26 mai 2022 - <https://www.theguardian.com/world/2022/may/10/ukraine-civilian-deaths-higher-official-toll-un-warns>.

227 Bosnia punctul 199.

228 Benede et al., “REPORT ON VIOLATIONS OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN AND HUMAN RIGHTS LAW, WAR CRIMES AND CRIMES AGAINST HUMANITY,” OSCE - <https://www.osce.org/files/f/documents/f/a/515868.pdf>, p. 55, 59, 60; “Ukrainian official says Russian forces have abducted another mayor” | *The Hill* (n.d.). Accesat 23 mai 2022 - <https://thehill.com/policy/international/598700-ukrainian-officials-say-russian-forces-have-abducted-third-mayor/>; “In eastern Ukraine, Russian military razing towns to take them over,” *The Washington Post* - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/07/izyum-eastern-ukraine-razing-towns/>.

229 Human Rights Watch (2022, May 2), “Ukraine: Russian Forces Fired On Civilian Vehicles” - <https://www.hrw.org/news/2022/05/02/ukraine-russian-forces-fired-civilian-vehicles>.

230 “In shattered Chernihiv, Russian siege leaves a city asking, ‘Why?’” (2022, April 5), *The Washington Post* - <https://www.washingtonpost.com/world/2022/04/05/chernihiv-scene-death-destruction/>.

231 “Ukraine War: Civilians abducted as Russia tries to assert control,” BBC News (n.d.). Accesat la 26 mai 2022 - <https://www.bbc.com/news/world-europe-60858363>.

232 Amnesty International (2022, April 7), “Ukraine: Russian forces extrajudicially executing civilians in apparent war crimes – new testimony” - <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/ukraine-russian-forces-extrajudicially-executing-civilians-in-apparent-war-crimes-new-testimony/>; Oleksandr Stashevskiy & Nebi Qena. (2022, April 4), “Ukraine accuses Russia of massacre, city strewn with bodies,” AP NEWS -

puțin 11 primari.²³³ Într-o scrisoare adresată OHCHR a ONU, SUA l-au informat pe Înalțul Comisar privind informații care indicau că „forțele ruse creează liste cu ucrainenii identificați pentru a fi uciși sau trimiși în lagăre în urma unei ocupații militare”.²³⁴ Alți membri ai grupului care pot juca un rol de conducere mai informal sau sunt emblematici pentru ucrainenii sunt, de asemenea, vizați. În așa-numitele lagăre de „filtrare”, potrivit martorilor, ucrainenii sunt torturați, făcuți dispăruți sau uciși pentru orice aparență de loialitate față de Ucraina, exprimare a identității naționale ucrainene sau activism.²³⁵ În concluzie, totalitatea atrocităților concentrate comise de forțele ruse împotriva ucrainenilor în zonele ocupate de ruși și alegerea ucrainenilor identificabili sau a liderilor pentru a fi distruși fizic demonstrează intenția de a distruge parțial grupul național ucrainean.

Atribuirea intenției genocidare

Tiparul de atrocități care vizează civilii ucraineni, comise de armata rusă sau separatiștii susținuți de Rusia, poate fi atribuit Rusiei deoarece aceștia pot fi considerați persoane și entități care acționează ca organe de stat sau sub controlul efectiv al funcționarilor de stat. Se aplică aici aceeași concluzie cu privire la atribuirea actelor de genocid statului pe care Misiunea independentă de informare a ONU din Myanmar a constatat-o cu privire la „operațiunile de epurare” de către forțele militare și alte forțe din Myanmar a minorității Rohingya: „vastitatea implicării statului este imposibil de ignorat”.²³⁶

Primele investigații au atribuit direct forțelor ruse unele dintre cele mai distructive atrocități. Potrivit OSCE, „în majoritatea cazurilor [de distrugere pe scară largă a obiectivelor civile], unghiurile de atac, munițiile folosite și obiectivele lovite demonstrează în mod clar că aceste atacuri pot fi atribuite Rusiei”.²³⁷ Jurnaliștii de investigație și Amnesty International au descoperit prezența sau implicarea forțelor de ocupație ruse în mai multe locuri în care au avut loc asasinat extrajudiciare în masă și tortura civililor. În vecinătatea Bucha, printre aceste forțe s-au numărat Forța de securitate Vityaz a Rusiei, Divizia 76 de asalt aerian a Gărzilor (o forță de parașutiști condusă de ministrul rus al apărării Sergei Shoigu) și unitățile cecene legate de șeful Republicii Cecene și susținător fervent al lui Putin, Ramzan Kadyrov.²³⁸ Vityaz se află sub comanda Gărzii Naționale, Rosgvardiya, și este condus de Viktor Zolotov, care raportează direct președintelui Putin.

2022 - <https://www.hrw.org/news/2022/05/18/ukraine-executions-torture-during-russian-occupation>.

233 *Evidence of war crimes and violations of international humanitarian law committed by the Russian Federation during its campaign of military aggression against Ukraine* (n.d.) - 13 https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2022/05/analytical-report_-6-20-april-2022-1.pdf.

234 *The Washington Post* (2022, February 21), "Read: U.S. letter to the U.N. alleging Russia is planning human rights abuses in Ukraine" - <https://www.washingtonpost.com/context/read-u-s-letter-to-the-u-n-alleging-russia-is-planning-human-rights-abuses-in-ukraine/93a8d6a1-5b44-4ae8-89e5-cd5d328dd150/>.

235 "Russian filtration camps: Ukrainians must endure a brutal process to escape Russian-held territory. Here's what that means," CNN (n.d.). Accesat la 26 mai 2022- <https://edition.cnn.com/2022/05/23/europe/russia-ukraine-filtration-camps-intl-cmd/index.html>; "U.S. believes Russia plans to 'engineer a more pliant population' in part by processing Ukrainians through camps, official says" (n.d.), Accesat la 26 mai 2022 - <https://www.cbsnews.com/news/russia-ukraine-camps-pliant-population/>.

236 Constatări detaliate ale Misiunii internaționale independente de informare în Myanmar, 16 septembrie, 2019, A/HRC/42/CRP.5, Punctul 222.

237 Raportul OSCE la 28.

238 <https://www.reuters.com/investigates/special-report/ukraine-crisis-bucha-killings-soldiers/>; a se vedea, de asemenea, Amnesty la 6-16, <https://www.amnesty.org/en/documents/eur50/5561/2022/en/>.

Autoritățile ucrainene au identificat Brigada 64 Infanterie Motorizată Separată a Rusiei ca fiind responsabilă pentru atrocitățile din Bucha, inclusiv de uciderea civililor prin înfometare.²³⁹ Mai mult decât atât, ONG-uri, reporteri și experți în arme au descoperit legătura directă dintre multe dintre atacurile masive cu muniție cu dispersie și forțele rusești, inclusiv Brigada 79 Artilerie cu Rachete a Rusiei, care a lansat atacurile direct din Rusia, sub comanda generalului-colonel Alexander Zhuravlyov.²⁴⁰

III. Datoria de a preveni genocidul

După cum a statuat CIJ, „obligația statului de a preveni și obligația corespunzătoare de a acționa apar în momentul în care statul află sau ar fi trebuit să afle în mod normal de existența unui risc grav de comitere a genocidului”.²⁴¹ Totalitatea distrugerilor comise de forțele ruse împotriva ucrainenilor, documentate în acest raport, poate ghida o evaluare de către comunitatea internațională și de către statele individuale a faptului că genocidul este în curs de desfășurare sau, cel puțin, că există un risc grav de genocid, declanșând datoria corespunzătoare de a-l preveni.

Riscul iminent de genocid

Cadrul ONU de analiză pentru prevenirea crimelor de atrocitate oferă un ghid suplimentar pentru evaluarea gradului în care există un astfel de risc grav de genocid, inclusiv factorii de risc specifici genocidului: 1) tensiuni inter-grupuri și 2) semne ale intenției de a distruge un grup protejat și indicatorii acestora.²⁴² În privința primului factor de risc, majoritatea indicatorilor sunt prezentați în mod vizibil în situația actuală, inclusiv negarea de către Rusia a existenței unui grup ucrainean, o istorie de atrocități comise cu impunitate și conflicte în trecut privind resursele sau participarea politică.²⁴³ În această privință, CIJ a subliniat relevanța pentru problema unui risc grav a unui „climat de ură adânc înrădăcinată”, un climat care există fără îndoială, în care soldații ruși au fost condiționați să internalizeze mesaje care echivalează pe ucraineni cu naștii.²⁴⁴ Semnele intenției de genocid, în cadrul celui de-al doilea factor de risc, care îi vizează pe ucraineni au fost

239 Jeffrey Gettleman (2022, April 29), "Ukraine singles out Russian soldiers for atrocities in Bucha," *The New York Times* - <https://www.nytimes.com/2022/04/29/world/europe/bucha-russian-soldiers-atrocities.html>.

240 Human Rights Watch (2022, May 11), "Intense and Lasting Harm: Cluster Munition Attacks in Ukraine" - <https://www.hrw.org/report/2022/05/11/intense-and-lasting-harm/cluster-munition-attacks-ukraine>; Nima Elbagir, Barbara Arvanitidis, Gianluca Mezzofiore, Katie Polglase, Tamara Qiblawi, Alex Pratt, Victoria Butenko, Darya Tarasova & Maria Avdeeva (2022, May 14), "Exclusive: Russian general who oversaw atrocities in Syria led cluster bomb attacks on civilians in Ukraine", CNN - <https://www.cnn.com/2022/05/12/world/russia-general-ukraine-syria-cluster-bombs-intl-cmd/index.html>.

241 Bosnia c. Serbiei, punctul 431.

242 *Framework of Analysis for Atrocity Crimes: A tool for prevention* (2014). United Nations. https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/about-us/Doc.3_Framework%20of%20Analysis%20for%20Atrocity%20Crimes_EN.pdf, 18-19. A se vedea, de asemenea, "Compilation of Risk Factors and Legal Norms for the Prevention of Genocide" (2011), Jacob Blaustein Institute for the Advancement of Human Rights - <https://www.jbi-humanrights.org/files/jbi-compilation-on-genocide-prevention.pdf>, 2-4.

243 *Framework of Analysis for Atrocity Crimes: A tool for prevention*, UN, https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/about-us/Doc.3_Framework%20of%20Analysis%20for%20Atrocity%20Crimes_EN.pdf, 18.

244 Bosnia c. Serbiei Punctul 438.

toate demonstrate pe larg în acest raport, inclusiv documentarea incitării, a distrugerii fizice cu ținte specifice, a violenței generalizate sau sistematice, a măsurilor care afectează grav drepturile reproductive sau care au în vedere transferul forțat al copiilor, violența dezumanizantă, utilizarea armelor interzise, exprimarea puternică a aprobării pentru controlul asupra grupului protejat²⁴⁵ și atacurile împotriva caselor, fermelor și simbolurilor și bunurilor culturale sau religioase.²⁴⁶

Există, de asemenea, o serie de factori suplimentari de declanșare prezenți în această situație sau evenimente care pot declanșa genocidul, inclusiv ostilități armate, măsuri percepute ca amenințând suveranitatea unui stat (creșterea numărului aplicațiilor din partea țărilor vecine pentru a adera la NATO, pe care Rusia le proclamă o amenințare la adresa securității sale naționale, necesitând „măsuri de represalii”²⁴⁷), acte de incitare sau de propagandă a urii și comemorarea episoadelor traumatice sau istorice care pot exacerba tensiunile (invazia de denazificare care trimite spre episodul istoric traumatizant pentru Rusia din cel de-al Doilea Război Mondial).

Dovezile din acest raport care stabilesc existența clară a unui risc grav de genocid se bazează în întregime pe surse deschise, despre care statele nu pot afirma că nu știu.

Natura obligației de a preveni

Convenția privind genocidul impune statelor o obligație legală minimă de a lua fiecare măsuri rezonabile pentru a contribui la prevenirea genocidului, o datorie care se extinde extraterritorial și se aplică chiar dacă acțiunile unui singur anumit stat ar fi suficiente pentru a preveni genocidul. Statele cu legături politice puternice cu Rusia au o datorie mai mare de a-și folosi influența în această privință, deoarece datoria de a preveni variază de la stat la stat în funcție de

capacitatea de a influența în mod efectiv acțiunea persoanelor susceptibile de a comite sau care au comis deja genocidul. Această capacitate depinde și ea, printre altele, de distanța geografică a statului în cauză de scena evenimentelor și de forța legăturilor politice, precum și a legăturilor de toate celelalte tipuri, între autoritățile statului respectiv și principalii actori ai evenimentelor.²⁴⁸

CIJ a definit foarte clar obligația ca impunând statelor părți „să utilizeze toate mijloacele de care dispun în mod rezonabil, astfel încât să prevină genocidul pe cât posibil”.²⁴⁹ În acest context, toate statele trebuie să utilizeze toate mijloacele disponibile

245 A se vedea tratamentul aplicat de Rusia forțelor ruse responsabile de atrocități. De exemplu, Putin a acordat brigăzii suspectate de atrocitățile din Bucha un titlu onorific pentru „protejarea suveranității Rusiei”, laudând „marele eroism și curaj [al unității]... un model în îndeplinirea datoriei militare, al vitejiei, al dăruirii și al profesionalismului”.

246 *Framework of Analysis for Atrocity Crimes: A tool for prevention*, UN, https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/about-us/Doc.3_Framework%20of%20Analysis%20for%20Atrocity%20Crimes_EN.pdf, 19.

247 Oleksandr Stashevskiy (2022, May 13), ”Russian threats push Finland toward joining NATO alliance,” AP NEWS - <https://apnews.com/article/russia-ukraine-putin-kyiv-western-europe-4e2a185188fa94200161b831d6692683>.

248 Bosnia c. Serbiei punctul 430.

249 Id.

în mod rezonabil pentru a influența liderii ruși în mod public și privat să ia măsuri de protejare a civililor ucraineni vulnerabili de riscul iminent de genocid, printre altele prin obținerea garanțiilor pentru zone și coridoare umanitare sigure, accesul la asistență medicală și la necesitățile de bază, precum și procese de pedepsire a celor responsabili pentru atrocitățile comise de soldații ruși.

Concluzie

În 1995, detaliile privind uciderea în masă a peste 7.000 de băieți și bărbați musulmani bosniaci din Srebrenica au ajuns la comunitatea internațională când era deja prea târziu pentru a preveni un genocid care a avut loc în doar câteva zile.²⁵⁰ În 2022, avem capacitatea de a urmări cu precizie atrocități similare pe măsură ce acestea se desfășoară, și de a răspunde în consecință.

Acest raport demonstrează existența unor motive rezonabile pentru a concluziona că Rusia poartă responsabilitatea statului pentru (a) incitarea directă și publică la comiterea genocidului și (b) un tipar de atrocități din care se poate deduce intenția de a distruge parțial grupul național ucrainean, încălcând articolul III litera (c) și articolul II. În plus, raportul stabilește în mod concludent existența unui risc grav de genocid, declanșând datoria legală a tuturor statelor de a preveni genocidul în temeiul articolului I din Convenția privind genocidul.

Postfață de Hon. Irwin Cotler

Centrul Raoul Wallenberg pentru Drepturile Omului și Institutul New Lines au elaborat un raport cuprinzător și convingător bazat pe dovezi privind criminalitatea internațională perpetuată de Rusia în agresiunea sa neprovocată și premeditată din Ucraina.²⁵¹ Avem încredere că masa critică de dovezi - ancorată în determinări juridice informate - va servi drept resursă importantă pentru instituțiile internaționale, guverne, parlamente, instanțe și liderii societății civile, contribuind la obținerea dreptății pentru poporul ucrainean și la pedepsirea atrocităților în masă rusești.

Raportul are trei concluzii convingătoare:

În primul rând, că Rusia a fost implicată în incitare la genocid, o crimă de sine stătătoare în temeiul Convenției privind genocidul; în al doilea rând, că intenția și acțiunea genocidară pot fi deduse din agresiunea criminală a Rusiei și din crimele de natură atroce, în masă; în al treilea rând, că statele părți au responsabilitatea de a preveni și de a trage la răspundere Rusia.

Înțelegem că există o reticență de a invoca Convenția privind genocidul - și că acest

250 Raportul Secretarului General în temeiul Rezoluției Adunării Generale 53/35, "The Fall of Srebrenica," United Nations Secretary General - https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/a_549_1999.pdf, The Aftermath of the Fall of Fall of Srebrenica, 72.

251 Raportul conține un Appendix cu numele și prezentarea profesională a experților independenți care au contribuit la elaborarea lui și care au fost de acord să fie identificați public. Se găsește la: <https://newlinesinstitute.org/an-independent-legal-analysis-of-the-russian-federations-breaches-of-the-genocide-convention-in-ukraine-and-the-duty-to-prevent/> (nota.tr. – C.A.).

lucru ar putea invita la o dezbatere privind definiția, mai degrabă decât măsurile necesare care trebuie luate - dar, în acest caz, atrocitățile omniprezente și sistematice care vizează ucrainenii impun aceste determinări și responsabilitatea de a acționa.

Pe scurt, raportul subliniază responsabilitatea noastră de a preveni și proteja de alte atrocități în masă și incitări la genocid. Întrucât comunitatea internațională se confruntă cu cea mai mare amenințare la adresa ordinii juridice internaționale din istoria recentă - pentru independența politică și integritatea teritorială a statului ucrainean și a poporului ucrainean - nu mai putem spune că nu știm. Știm și trebuie să acționăm.

Onorabilul Irwin Cotler
Catedra Internațională
Raoul Wallenberg Centre for Human Rights Montreal, QC

(traducere Cristina Andreescu)